

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

การศึกษากระบวนการในการผลิตละครโทรทัศน์ในแต่ละขั้นตอนนั้นประกอบด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การผลิตรายการนั้นประสบความสำเร็จ ทั้งนี้รวมถึงการส่งผลให้เกิดอุปสรรคต่อกระบวนการผลิตในแต่ละขั้นตอนด้วย จากการศึกษาพบว่าปัจจัยต่าง ๆ หลายประการที่ส่งผลทั้งด้านการสนับสนุนและก่อให้เกิดอุปสรรคในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ของแต่ละบริษัทผู้ผลิตและแต่ละสถานีโทรทัศน์นั้นประกอบด้วย

1. บุคลากร ในการผลิตละครโทรทัศน์นั้น บุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเป็นผู้ดำเนินงานไปสู่จุดมุ่งหมายได้อย่างสำเร็จในทุก ๆ ขั้นตอนของการผลิตละครโทรทัศน์และในทางเองเดียวกัน ก็ส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการผลิตละครโทรทัศน์ได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งสามารถแบ่งออกตามลักษณะของการทำงานออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 บุคลากรผู้ผลิต ได้แก่ทีมงานผู้ผลิตประกอบด้วย ผู้จัด ผู้เขียนบท ผู้กำกับการแสดง ผู้กำกับการรายการ ผู้ควบคุมแสง, เสียง ช่างแต่งหน้า-ทำผม และทีมงานในการผลิตด้านอื่น ๆ

ผู้จัด เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่จัดการด้านต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตละคร จะเป็นผู้ที่กำหนดทีมงานที่สำคัญ ๆ เช่น ผู้กำกับการแสดง ผู้เขียนบท อดจะบริหารงานต่าง ๆ เพื่อทำให้การผลิตละครโทรทัศน์นั้นได้ผลงานที่ดีและได้ผลกำไรมากที่สุด ส่วนมากแล้วจะเป็นผู้ที่ติดต่อกับสถานีและรับเอานโยบายของสถานีโทรทัศน์มาผลิตรายการให้ตรงกับวัตถุประสงค์หรือเรียกง่าย ๆ คือผู้รับเหมา หรือผู้รับจ้างผลิตละครโทรทัศน์ผลิตงานและครูป้อนให้กับสถานีโทรทัศน์

ระบบการเรียกผู้บริหารการดำเนินงานละครว่าผู้จัด มักจะพบมากในสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 สำหรับทางสถานีอื่น ๆ นั้น อาจจะเรียกว่าผู้จัดด้วย หรือเรียกเป็นค่าย หรือบริษัทแทน สาเหตุที่เรียกไม่เหมือนกันนั้น สืบเนื่องมาจากลักษณะการดำเนินงาน คือ ทางสถานี

โทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 นั้น จะดำเนินการในด้านการจัดการโดยจะทำงานร่วมกับฝ่ายผลิต รายการของทางสถานีและมีจำนวนมากหลายบริษัทด้วย จึงต้องกำหนดตำแหน่งหน้าที่ให้ชัดเจน ออกไป กรณีของสถานีโทรทัศน์ของ ช่อง 5, ช่อง 7, ช่อง 9 จะเป็นลักษณะที่บริษัทผู้จัดหารายการไปผลิตเอง โดยทีมงานของตัวเองไม่ว่าจะเป็นช่างกล้อง ช่างไฟ เป็นการทำงานในรูปแบบของบริษัทจึงไม่นิยมเรียกผู้ดำเนินการอย่างเช่น คุณไพรัช สังวริบุตร เจ้าของคาราวีดีโอ หรือคุณประดิษฐ์ กัลย์จาฤก เจ้าของกันตนา ว่าผู้จัด ถึงแม้ว่าทั้งสองบริษัทก็ทำหน้าที่คล้ายกับ คุณมยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช เจ้าของบริษัทมายส์โชว์ คุณวรารุท มลิณฑจินดา เจ้าของบริษัท ยู แอนด์ ยู หรือคุณอัจฉราวดี กุลาไพจิตร (เอาเสถียร) เจ้าของ เอ.เค. โปรดักส์ชั้นผู้จัด เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ในแต่ละขั้นตอนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็จะเป็นทั้งผู้วางแผนเตรียมการผลิต ควบคุมการผลิต และประเมินผลว่างานที่ทำนั้น ควรจะปรับปรุงแก้ไขได้อย่างไร เพราะกระบวนการแต่ละขั้นตอนนั้นหมายถึง ความไว้วางใจของสถานีที่จะมอบงานให้ผลิตครั้งต่อไปและเป็นผลทางธุรกิจที่จะทำให้ผู้อุปถัมภ์รายการสนับสนุนผลงานที่ผลิตออกไป ซึ่งผู้จัดแต่ละบริษัทและแต่ละสถานีก็มีกระบวนการที่แตกต่างกันไปตามนโยบายและการบริหารงานของแต่ละบริษัทและสถานีโทรทัศน์

ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดละครโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 นั้นมีค่อนข้างมากกว่าสถานีอื่น ๆ คือ 17 บริษัท (2536) ลักษณะการทำงานนั้นก็ต้องนำเสนอเรื่องย่อเสนอต่อสถานีพิจารณา เมื่อผ่านขั้นตอนนั้นแล้วก็จะเป็นผู้เตรียมการทำงานด้านต่าง ๆ กำหนดผู้ร่วมงาน และจะต้องคอยควบคุมการทำงานขณะถ่ายทำ ซึ่งจะมีปัญหาต่าง ๆ ให้คอยแก้ไขเมื่อถ่ายทำเสร็จเรียบร้อยก็ต้องคอยประเมินผลสิ่งที่ทำไปเพื่อปรับปรุงงานครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพขึ้น

...ผู้จัดของช่อง 3 นี้เกี่ยวหมดทุกขั้นทุกตอน เราจะต้องหาบทประพันธ์หาเนื้อเรื่องด้วยเสนอให้สถานีพิจารณาผ่านบ้างไม่ผ่านบ้าง เราก็ต้องหาวิธีวางแผนให้ดีว่าจะทำแนวไหน เมื่อเสนอแล้วจะได้ผ่านเมื่ออนุมัติแล้วเราก็ต้องหาทีมงานแล้วจะหาให้ครกกับให้ใครเขียนบทซึ่งทั้งทีมจะช่วยกันคัดเลือกดารา ส่วนใหญ่แล้วการเลือกทีมงานและดาราที่ดูความสามารถเขาก่อนว่าถนัดทางไหน อย่างไรเพื่อนรัก เป็นละครเด็ก ๆ คุณต๋อย (เศรษฐา ศิริฉายา) เขามีวิธีการทำงานของเขา ละครรัก ๆ อย่างไม่สิ้นไร้ไพสวาท ก็จะเลือกปาดุสย์ (อดุสย์ ดุลยรัตน์) ในช่วงถ่ายทำเราก็ต้องคอยดูแลแก้ปัญหา อย่างถ้าเราไปถ่ายนอกสถานที่นั้นก็ต้องคอยประสานงาน

กับเจ้าของ ความจริงเรามีธุรกิจกองถ่ายทำหน้าทีนี้อยู่แต่ล้าหลังธุรกิจนี้ บางที่เขาไม่รู้จักเขาก็ไม่ยอม เราก็ต้องเอาหน้าเรานี้แหละไปรับรอง พอเสร็จเรียบร้อยก็คอยฟังฟีดแบลค (Feed-back) ว่าผู้ชมชอบไหม สื่อมวลชนเขาเขียนถึงอย่างไร เอเจนซี (Agency) เราไม่ต้องไปติดต่อโดยตรง สถานีเขาจัดการหากต้องการอะไรก็จะผ่านมาทางสถานีเราก็คอยฟังสถานีอย่างเดียว (อัจฉราวดี เถาเสถียร. สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2536.)

ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้จัดละครโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 นั้นค่อนข้างจะกำหนดตายตัวลงไปตามวันออกอากาศ คือ จันทร์, อังคาร จะเป็นอัครเศรณี โปรดักชั่น ผลิตละครมาออกอากาศ สำหรับบริษัทกันตนาวิดีโอ โปรดักชั่น ก็เป็น พุช, พงษ์สมบัติ ส่วน สุภรต์ เสาร์และอาทิตย์ ก็เป็นหน้าที่ของบริษัท เอ็มแซ็กท์ ลักษณะการดำเนินงานนั้นจะแตกต่างจาก ช่อง 3 และช่อง 7 คือจะต้องผลิตเองและขายเวลาให้กับผู้อุปถัมภ์รายการด้วย กระบวนการทำงานในส่วนการผลิตคงมีลักษณะคล้ายกัน แต่จะต่างกันบางส่วนตามเงื่อนไขของสถานี และบริษัทที่กำหนดขึ้น

...การทำงานของบริษัทเรานี้ก็จะทำกันเป็นทีมการเลือกเรื่องมาทำ ก็จะร่วมกันตัดสินใจเลยผ่านขั้นตอนการเสนอให้พิจารณาของผู้บริหารไป อันที่จริงผู้บริหารของเรานั้นแหละลงมาทำเองเพราะบริษัทเรายังเล็กอยู่อย่างคุณถกลเกียรติ ก็กำกับเอง คุณทองขาว ก็เขียนบทเอง ขึ้นวางแผนเตรียมการบางบริษัทที่ทำให้สถานีอื่นอาจต้องอิงกับสถานีกำหนดและตัดสินใจของเรานี้จะเป็นลักษณะประชุมกันโดยคำนึงถึงเอเจนซี (Agency) เป็นหลักเพราะแต่ละครต้องมีทุนและกาารมาซัพพอร์ต (Support) สำหรับการเลือกทีมงานเนี่ยทุกคนจะต้องมีพื้นฐานมาก่อน คือจะจบนิเทศศาสตร์วารสารศาสตร์ หรือการละครมาโดยตรง ขึ้นการผลิตนี้เราทำกันเองอยู่แล้ว ก็จะพยายามทำกันให้ดีที่สุด เมื่อทำเสร็จแล้ว การประเมินผล โดยมากเราก็เช็คดูจากเรตติ้งนี้แหละว่า มีคนชมละครเรามากน้อยเท่าไร จดหมายก็มีมากเหมือนกัน จะตีชมมาตามธรรมดาชอบคนนั้นไม่ชอบคนนี้อะไรทำนองนั้น (ดวงกมล สิมเจริญ. สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2536)

สำหรับสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 7 นั้นมีบริษัทผลิตงานให้เพียง 2 บริษัทเท่านั้น คือ ดาราวิดีโอ และกันตนา การทำงานของผู้จัดนั้น คือ รับนโยบายของสถานีมาผลิตงาน ส่วนใหญ่จะมีภาระด้านการผลิตมากกว่าในส่วนอื่น เช่น การเลือกเรื่อง, นักแสดง หรือการติดต่อกับเอเจนซีในสถานีๆ ก็จะเป็นผู้ดำเนินการเอง

...บริษัทของเราจ้างทำด้านโปรดักชั่นค่ะ เราเต็มทีตรงนั้น การเลือกเรื่องหรือทีมงานที่ผู้บริหารของสถานีเขาจะเลือกเอง อย่างคาราวีดีโอ ถนนทางไหน อย่างกันตนา ถนนป๊อ, ฝึ, ชีวิตหนัก ๆ หรืออะไรก็ตาม ก็จะส่งมาให้เรา ทางเราก็จะมีทีมงานของเรา คือคุณแม่ (สมสุข กัลย์จาฤก) ก็จะดูแล้วก็ส่งให้คนเขียนบท คุณแม่จะคอยดูอยู่ตลอดในเรื่องบท การเลือกทีมงานเราก็ดูตามความสามารถเหมือนกัน อย่างน้อยดีะ (นิรัตติศรีชัย กัลย์จาฤก) เขาถนนป๊อหรือคุณอดุลย์ บุญบุตร ถนนประเภทชีวิตเสร์้าสะเทือนใจหรือประเภทล้อแหลม การเซนเซอร์อย่างแม่เบ๊ย หรือสิวิกาเนี่ยก็จะเป็นเขาส่วนมากในส่วนโปรดักชั่นที่เองก็ต้องไปคอยดูใกล้ชิดเหมือนกัน เพราะถ้าไม่ไปกองถ่ายเนี่ยพอปัญหาเกิดขึ้นแล้วพี่ไม่ทราบ บางทีธุรกิจกองถ่ายจะกุมเกมส์ไม่อยู่รวนไปหมดคาราขอไปรับมานี้ตลอด พอพี่ไปทำที่รู้ปัญหานี้พี่ก็ทำเป็น Sign Contract เลยค่ะ สมมติเราติดต่อคาราพอดกลงก็จะเซ็นกันเลยว่าเราทำละคร 20 ตอน ใช้เวลา 3 เดือนครึ่ง ที่จะให้เซนรับทราบเลยว่าเขาจะไม่ทำอะไรเด ๆ มาแทรกคิวของพี่จะได้ไม่ต้องมาเถียงกันทีหลัง พอเราผลิตเสร็จเรียบร้อยก็ส่งสถานีเลย เราคอยประเมินดูจากเรตติ้งที่เขาบริษัททำเฉพาะแล้วก็คอยฟังจากผู้ชมตามที่ต่าง ๆ บ้างอย่างร้านเสริมสวยหรือออฟฟิตอะไรทำนองนี้แหละ ฟังดูปฏิกิริยาของเขาว่าต้องการอะไรขออะไรไม่ขออะไร แล้วก็เข้ามาปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการละครเราออกอากาศไปถ่ายทำไปก็มีโอกาสปรับปรุงง่ายแต่เรื่องการยึดเนื้อเรื่องให้มากตอนก็จะไม่นิยมทำนอกจากมีเหตุสุดวิสัยจริง (สุชีลา กัลย์จาฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

ผู้จัดการของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อสมท. ลักษณะของงานนั้นจะมีลักษณะคล้ายกับช่อง 5 คือเป็นการเข้าช่วงเวลาจากสถานีมาแล้วขายโฆษณาเอง และโดยนโยบายของสถานีนั้นความโดดเด่นของละครโทรทัศน์ค่อนข้างน้อย เน้นลักษณะรายการเป็นอย่างอื่นมากกว่า เช่น รายการทอล์คโชว์ หรือรายการเกมส์ ช่วงเวลาละครหลังข่าวจึงอยู่ในช่วง 22.00 น. ซึ่งเป็นช่วงที่สถานีอื่นได้เสนอจนใกล้จะจบหรือจบไปแล้ว ฉะนั้นลักษณะของรายการคู่แข่งที่เป็นละครจึงค่อนข้างน้อย ผู้ผลิตกล้าถึงการผลิตละครให้กับช่อง 9 นั้นค่อนข้างประสบปัญหาจากนโยบายค่อนข้างมาก

...ตอนที่พี่ทำที่เราเริ่มด้วยเจ้าจอม ซึ่งก่อนหน้านั้นละครของสถานีไม่ค่อยบูมเป็นรายการอื่นละมั้งที่นี้เมื่อเราเริ่มต้นเราก็ต้องหาเรื่องที่มีมนานาสนามาก ๆ อย่างเรื่องนี้ความเด่นของตัวละครมันเยอะมาก ทัวไปความเด่นจะอยู่ที่พระเอกนางเอกซะใหม่ แต่พอมันเด่นมาก ๆ

ตัวเราก็หานักแสดงมาเล่นเด่นมาเล่นมาก ก็ช่วยได้มาก การแข่งขันมันสูงไง เอเจนซีเขาก็ต้องดูว่าเรื่องไหนใครเล่นน่าสนใจใหม่ เมื่อพูดถึงผู้ร่วมงาน เราก็เลือกจากผู้ที่มีความชำนาญที่มีฝีมือ เป็นที่ยอมรับแล้วอย่างเจ้าจอมนี่ก็ให้คุณนั้นหนา วิรัชเขียน รอยอาลัยก็ให้คุณสุภา เทวกุลเขียน ความจริงเราพากันด้วยที่มันหนึ่งบางคนก็รอดมาทำด้วยอย่างหนึ่งมันเตรียมการเยอะจอบุญต้องละเอียดมากกว่า แต่ละครนี้ 1 อาทิตย์ต้องทำงาน 4 วัน 4 เดือน ถ้าหนังลงสนามจริง 2 เดือนก็เสร็จ การถ่ายทำที่ก็ต้องไปช่วยประสานงานจะทำเหมือนหนังคือถ่ายวันละซีน 2 ซีนไม่ได้ ละครนี้ต้อง 10 ซีนขึ้นไปถึงจะไม่ขาดทุนนะคะ ถ้าเวลาออกอากาศไม่ค่อยมีผลเท่าไร เพราะเราได้ตอนที่ทุ่มจะมามีผลก็ตรงเรื่อง รอยอาลัยที่มีนียบายปรับผังรายการให้รอยอาลัยไปอยู่ช่วง 3 ทุ่ม กระทบมากพูดกันจริง ๆ คนดูเค้าก็ดูเรื่องเก่าของเขาอยู่ ซึ่งช่วงเวลานั้น 3 ช่องเค้าแข่งขันจะตายการที่เราจะแบ่งคนมาดูของเราก็ยากหน่อย (กอบสุข จารุจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537.)

จากการศึกษาพบว่าผู้จัดเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการผลิตแต่เมื่อดูลักษณะการทำงานของแต่ละสถานีก็จะแตกต่างกัน เพราะผู้จัดของแต่ละสถานีจะต้องปฏิบัติตามนโยบายของสถานี ถ้าเป็นลักษณะของการเช่าเวลาที่จะมีอำนาจการตัดสินใจค่อนข้างมาก คือทุกกระบวนการผลิตแต่ถ้ารับจ้างทำ เฉพาะโปรดักชันแล้วก็จะอำนาจการตัดสินใจเฉพาะช่วงการถ่ายทำสำหรับผู้จัดของช่อง 9 นั้นค่อนข้างประสบปัญหา ช่วงที่ผ่านมานั้นมีการเปลี่ยนผังรายการเปลี่ยนผู้บริหาร ฉะนั้นนโยบายในการผลิตก็เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะขององค์กรแต่ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดให้กับสถานีโทรทัศน์ใด ผู้จัดก็คือตัวจักรสำคัญที่จะคอยตัดสินใจและบริหารงานให้กับบริษัท ผลิตเพื่อที่จะให้ทั้งสถานีและผู้อุปถัมภ์รายการไว้วางใจซึ่งจะเป็นผลกับการผลิตละครเรื่องต่อไป

ผู้เขียนบท เป็นบุคคลที่สร้างเรื่อง สร้างเหตุการณ์ สร้างบทสนทนาหรือบทบาท ประพันธ์จากหนังสือมาดัดแปลงเป็นเนื้อเรื่องสำหรับสื่อโทรทัศน์ การผลิตรายการที่มีบุคคลร่วมงานมาก ๆ นั้นบทโทรทัศน์น่าจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ฉะนั้นผู้เขียนบทจึงเป็นปัจจัยบุคคลที่มีความสำคัญมากส่วนหนึ่ง ในการที่จะกำหนดทิศทางแห่งความสำเร็จให้กับการผลิตละครโทรทัศน์ไทย เพราะไม่ว่าจะเป็นนักแสดง ผู้กำกับ ทีมงาน ก็จะปฏิบัติไปตามการดำเนินเรื่องของผู้เขียนบท มีผู้กล่าวเสมอว่า นักแสดงที่ดี คือ นักแสดงที่ตีบทแตก คือแสดงได้สมกับบทบาทที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ก็เกิดจากนักแสดงนั้นถ่ายทอดจินตนาการของผู้เขียนบทมาสู่ผู้ชม" ดังตามเป้า

หมายนั้นเอง

ในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์นั้น ผู้เขียนบทจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมการ ซึ่งต้องพยายามสร้างตัวละครและถ่ายทอดจินตนาการออกมาแต่ละสถานีนั้น จะมีผู้ที่เขียนบทโทรทัศน์อยู่ประจำและที่เป็นหลัก ๆ ก็ไม่มากนัก ลักษณะการทำงานของแต่ละบริษัทและแต่ละสถานี ก็จะมีเหมือนและแตกต่างกัน ซึ่งผู้ผลิตละครโทรทัศน์ที่มีหน้าที่ทำการเขียนบทกล่าวไว้ว่า

...กัณทนา-คาราวีวีโร รับนโยบายของช่อง 7 สีไปผลิตคารานาหรือบทบางที่ก็ถูกกำหนด เพราะเขาถ่ายไปออกอากาศไปลองสังเกตดูแล้วกัน ถ้าละครฮิตก็ยึดออกให้มากตอน ช่อง 3 ที่ผู้จัดเสนอเรื่องเข้าไป การทำงานของทั้ง 2 ช่อง กระบวนการก็ต่างกันคือช่อง 7 เขามี Process เดียว คือมีผู้บริหารของช่อง 7 คุม แล้วมี 2 ฝ่าย และเป็นฝ่ายที่ประสิทธิภาพสูงมาก ในขณะที่ช่อง 3 มีมากถึง 17 บริษัท บางทีมก็ดี บางทีมก็ด้อยหน่อย ศรัทธาผู้ชมก็จะขึ้นบ้างลงบ้างไม่ต่อเนื่อง การทำงานของผู้เขียนบท ในปัจจุบันถ้าจะให้ประสบความสำเร็จก็ต้องปรับให้เข้ากับยุคสมัย อย่างอีเป็นานและครนี้ไม่ใช่นยุคนี้แล้ว คือยังถูกระบบที่กดขี่อยู่ก็จริง แต่จะเป็นคนที่ถูกขึ้นมาสู่ตัวร้ายแล้ว การรอมพันก็มีเหตุผลในตัวของมันเอง การเขียนบทเราต้องจับประเด็นบทประพันธ์ให้ได้และรักษาไว้แล้ว เราจะเน้นในสาระสำคัญได้อย่างไร ในขณะที่เดียวกันเราต้องนึกถึงความสนุกสนานของคนดูด้วย อย่างสองมือแม่นี้ที่สร้างโลก ในนิยายเป็นบทของแม่ คือ แสนคาม่าเป็นประเด็นแล้วนำตัวยามาขูประเด็น ว่าเป็นผู้หญิงด้วยกันต่อสู้ร่วมกันมา ผู้ชายไม่มีบทบาทอะไรคือผู้หญิงจะรับผิดชอบกว่าไม่ว่ายา, แม่ หรือตัวนางเอก

(ชนินทร ประเสริฐประศาสน์. สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2536.)

...ทีมเขียนบทที่เป็นหลัก ๆ ก็มี 2-3 คน นอกนั้นก็คือน้องใหม่ ๆ การเขียนบทซึ่งการเขียนบทนั้นเมื่อออกมาเป็นบทจะต้องผ่านคุณแม่ (สมสุข กัลย์จาฤก) ก่อนคุณแม่จะตรวจทานว่าสมควรหรือไม่ ถ้าหากมีอะไรแก้ไขก็จะแก้ไขในส่วนนี้ เราทำละครบ๊อง 2 สถานีคือช่อง 5 ช่อง 7 ส่วนมากแล้วเรามีอำนาจตัดสินใจค่อนข้างมาก ถึงแม้ว่าเราจะรับนโยบายของช่อง 7 มากี่จริงแต่ในการเขียนบทนั้นถือว่าอยู่ในขั้น Production แล้วต้องเป็นส่วนของเรา

(สุชีลา กัลย์จาฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537.)

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการเขียนบทของแต่ละบริษัทและแต่ละสถานีนั้น กระบวน

การทำงานแต่ละบริษัทและแต่ละสถานีจะแตกต่างกัน ตามนโยบายและลักษณะดำเนินงานของแต่ละสถานีกล่าวคือ ของช่อง 3 นั้นเป็นลักษณะที่ผู้จัดมอบหมายให้ผู้เขียนบทไปทำงานมา การทำงานค่อนข้างจะขั้นตอนน้อยไม่ต้องผ่านใคร จึงต่างจากของบริษัทกันตนที่จะต้องผ่านผู้ควบคุมบทเพื่อตรวจทานก่อนหรืออย่างของบริษัท เอ็กแซกท์ ที่มีผู้บริหารอยู่ในทีมเขียนบทด้วย กรณีคุณทองขาว ทวีปรั้งมีนกุล ก็มักจะมีอิสระในการทำงานค่อนข้างมาก สำหรับนโยบายการออกอากาศไป ถ่ายทำไป ก็เป็นปัจจัยที่จะทำให้กระบวนการเขียนบทของผู้เขียนบทนั้นแตกต่างกันไป กรณีของช่อง 3 จะเป็นการผลิตละครเก็บไว้เพื่อรอออกอากาศ แต่ถ้าเป็น ของช่อง 5, 7 และ 9 จะเห็นลักษณะถ่ายทำไปออกอากาศไป ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ผู้เขียนบทจะปรับปรุงบทให้ตรงกับความต้องการของทุกฝ่ายได้ เพราะจะมีผลสะท้อนกลับมาอยู่เสมอ เมื่อมีผลงานออกอากาศทั้งผู้ชมโดยตรงและสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ

ถ้าเปรียบเทียบการผลิตละครโทรทัศน์เป็นการเดินทาง ผู้เขียนบทนั้นก็เปรียบเสมือนผู้สร้างแผนที่ในการเดินทางไปสู่จุดหมายเพราะไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดก็ตาม จะต้องอาศัยบทละครโทรทัศน์เพื่อที่จะทำการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะขั้นเตรียมการ คือ จะต้องลงมือเขียนบทเพื่อให้นักแสดงและทีมงานนั้นนำไปศึกษาและฝึกซ้อม เมื่ออยู่ในขั้นตอนการผลิตละคร นอกจากจะให้ผู้แสดงดูแล้ว ผู้กำกับการแสดง ผู้กำกับรายการ และทีมงานอื่น ๆ ก็ต้องเข้าใจเพื่อเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานไปสู่ความสำเร็จในทิศทางเดียวกันด้วย หลังจากนั้น ผู้กำกับรายการและทีมงานตัดต่อก็ต้องนำเอาบทนี้ไปประกอบในการตัดต่อให้สะดวกอีกด้วย

...การทำงานของผู้เขียนบท ต้องระมัดระวังอย่างมาก คือ นอกจากจะทำให้ทีมงานปฏิบัติงานต่าง ๆ ในการผลิตได้สะดวกขึ้นแล้ว ผู้เขียนบทนั้น อาจเป็นปัจจัยในการทำให้การผลิตละครนั้น ล้มเหลวได้ด้วยเช่นกัน เพื่อให้งานการเขียนบทออกมาได้ดีนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เขียนบทควรจะคำนึงถึงข้อต่าง ๆ ดังนี้ (ฉรินันท์ อนุวัชรวิวงศ์. สัมภาษณ์, 27 สิงหาคม 2536)

1. ละครสามารถสนองอารมณ์คนดูได้ เช่น อารมณ์รัก โกรธ ความกลัว
2. จะต้องมีความคิดบางอย่างแฝงไว้
3. ภาษาที่จะต้องสื่อความหมาย สวยงาม กระชับ เมื่อถ่ายทอดออกมาทางภาพ (การแสดง) และเสียงแล้วเห็นภาพพจน์

4. บทละครนั้นควรจะทำให้ผู้ทำงานสะดวกขึ้น คือ สามารถส่งกล่อง แสง เสียงได้ และบทสนทนาไม่เพื่อเจ้อมาก แสดงออกทางภาพมากแล้ว

นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่ามีการกำหนดบางอย่างที่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อกระบวนการผลิตได้ นั่นคือ การสื่อความหมายของทีมงานและการกำหนดเวลาในการออกอากาศ ดังนี้ ผู้เขียนบทท่านหนึ่งได้อธิบายว่า

...ข้อกำหนดคาบทำให้บุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นผู้เขียนบท ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งก็ส่งผลไปยังกระบวนการผลิตละครโดยทางอ้อม คือ (ชรินทร์ ประเสริฐประศาสน์. สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2536)

1. การสื่อความหมายของผู้เขียนบทไม่ชัดเจนทำให้การตีความของผู้กำกับและนักแสดงตีความคาดเคลื่อน ซึ่งอาจทำให้การทำงานไม่สำเร็จลุส่งตามวัตถุประสงค์ เช่น เรื่องคำมั่นสัญญา จากหนึ่งเป็นตอนที่ผู้เขียนบทต้องการนำเสนอว่า เมื่อนางเอกรอดฝ่ายตรงข้ามคำต่อหน้าลูกโดยที่นางเอกจะต้องนั่งเฉย สื่อความรู้สึกให้ผู้ชมเห็นตามได้ว่าฝ่ายตรงข้ามนั้นหยุดอาการกร้าวร้าวนั้นด้วยความละอายต่อนางเอกที่เป็นฝ่ายถูกต้อง และนางเอกจะต้องอธิบายให้ลูกที่อยู่ข้าง ๆ ว่าผู้หญิงคนที่คำว่ตนนั้นเป็นบุคคลคนละระดับชั้นกัน แต่การสื่อที่ไม่ละเอียดในบททำให้นักแสดงและผู้กำกับตีความแล้ว แสดงออกมาในลักษณะยอมรับผิดที่ฝ่ายตรงข้ามมาคำต่อตน ซึ่งอาจทำให้อารมณ์ หรือทัศนคติของผู้ชมนั้นไม่ต่อเนื่องหรือขาดตอนในส่วนที่จะเสริมความประทับใจได้

2. การกำหนดเวลาในการออกอากาศแต่ละตอนของผู้เขียนบทในกรณีทีสถานีโทรทัศน์มีเวลาในการออกอากาศละครหลังข่าวเวลาเดียว อาจจะไม่เกิดข้อผิดพลาดตรงนี้ แต่ถ้ามีการแบ่งเวลาของละครหลังข่าวออกเป็น 2 ช่วง เช่น ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จะแบ่งเวลาละครช่วงหลังข่าวเสนอ 30 นาที 1 เรื่อง และ 60 นาที 1 เรื่อง ตั้งแต่การวางโครงเรื่องที่จะให้ผู้ชมติดตามทุกตอนนั้น อาจมีปัญหา หากทราบว่าเวลาแน่นอน จะไม่ค่อยมีปัญหาหนัก แต่ถ้าเรากำหนดหรือคาดคะเนว่าจะส่งเสนอ 60 นาที แล้วไปออก

อากาศ 30 นาที ถ้าผู้เขียนบทมีลีลาการเขียนประเภทตอนต้น ๆ ไปเรื่องใหม่ที่ผู้ชมรู้แบคกราวด์ (Background) และเพิ่มความเข้มข้นสร้างมโนตอนท้าย ๆ ถ้าหากแบ่งการออกอากาศเช่นนี้ ผู้ชมตอนต้น ๆ จะมีความรู้สึกว่าจะคร่ำไม่สนุกนัก และคนที่เริ่มดูวันที่สองก็อาจจะไม่รู้เรื่อง หากไม่มาตั้งแต่ตอนแรก เพราะมาตอนที่เข้มข้นและเป็นมมแล้ว แต่ก็มาช้ปัญหาหนัก เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่อาจจะส่งผลให้การผลิตละครนั้น เป็นผลงานที่ดีและน่าติดตามของผู้ชม

ผู้กำกับ ในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์นั้น ผู้กำกับถือเป็นปัจจัยบุคคลที่สำคัญ เป็นผู้สร้างผืนร่วมกับผู้เขียนบทและฝ่ายทอดออกมา ผู้กำกับที่มีหน้าที่สำคัญในการผลิตละครโทรทัศน์นั้นแบ่งการทำงานออกเป็น 2 ส่วน คือ กำกับการแสดง และกำกับรายการในบางบริษัทผู้ผลิตนั้น จะแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบโดยจะต้องทำงานร่วมกัน หรือบางบริษัทจะเป็นบุคคลคนเดียวกันทำหน้าที่ทั้งสองอย่างควบคู่กันไปเลย เช่น บริษัทคาราวีดีโอ, กันตนา เป็นต้น ซึ่งผู้กำกับนั้นเป็นบุคคลสำคัญ หรือเป็นปัจจัยสำคัญในขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิตละครโทรทัศน์ คือขั้นเตรียมการ ขั้นถ่ายทำ และหลังการถ่ายทำ

...ในขั้นเตรียมการ ผู้กำกับการแสดงจะอ่านบทประพันธ์เพื่อจะคิด หรือกำหนด ลักษณะของตัวละคร (Character) ให้ตรงกับความต้องการได้อย่างไร และจะต้องทำความเข้าใจกับตัวละครแต่ละฉากด้วย เพื่อควบคุมอารมณ์ของตัวละครทุกตัวในขณะที่ถ่ายทำ คือจะต้องเป็นผู้ดูแลและควบคุมคุณภาพ ของการแสดงรวมทั้งความต่อเนื่อง ของการถ่ายทำครั้งก่อน (สัมภาษณ์ อตุลย์ ตูลยรัตน์, 14 กันยายน 2536)

...การทำงานละครนี้ต้องละเอียดทุกแง่มุม ผู้กำกับจะต้องเตรียมการทุกอย่างว่าจะสร้างภาพและการแสดงออกมาอย่างไรให้ผู้ชมดูแล้วเข้าใจ และก็สนุกสนานไปด้วย อย่างทาละครประวัติศาสตร์นี้ยาก ไม่ค่อยมีคนเค้าทำกัน ยิ่งจากการรบกั้นนี้ผู้คนเข้าใจเป็นร้อย ถ้าน้อยก็มักจะบอกว่าไม่สมจริง ซึ่งตามความเห็นของผมความสมจริงไม่สามารถทำได้กับละครจริง ๆ ละครคือจำลองชีวิตสภาพความเป็นจริงให้ปรากฏขึ้นมา และการจำลองออกมาแล้ว การเติมสีสรรทำให้เห็นความจริง เพื่อความเข้าใจและความสนุกสนานนั้นแหละละคร อย่างผม

ทาสสมเด็จพระศรีสุริเยศ การแต่งกายของคนสมัยก่อนไม่มีเครื่องแบบหรือกั ทั้งคนไทย พม่า ก็แต่งเหมือนกัน นุ่งผ้าหยักครึ่งตัวเดียว พอเราทาละครก็ตีฆ้องเสื่อให้ฝ่ายไทยใส่สีแดง พม่าใส่ ขูดสับ ถ้าแต่งเหมือนกันหมดมันก็มีว๊อบหมดคนดูก็แยกไม่ออก ถ้าตามความจริงของประวัติศาสตร์ นั้น การแต่งกายนี้แหละ เป็นสาเหตุทำให้ช่างของมหาจักรพรรดิจึงปะทะช่างของข้าศึกได้ เพราะไม่สามารถแยกได้คนไหนพม่าคนไหนไทย มันปนกันหมด อีกอย่างในเรื่องบทที่เขียนนี้ บางทีก็ต้องปรับกัน ในขั้นการถ่ายทำมันมีข้อจำกัดอย่างคาราเนาให้คิวไม่พร้อมอะไรต่ออะไรเนี่ย อย่างทำเรื่อง แก้วขนเหล็ก ผู้เขียนบทเขียนมาให้ผู้แสดงหลักของเรื่อง 12 คน มาอยู่ฉาก เดียวกันตอนเข้าไปในปราสาท ถ้าจริง ๆ แล้วควรไปพร้อมกันอยู่แล้ว แต่เราไม่สามารถแจก บทไปให้คนพูดได้ทั้งหมด อีกอย่างคาราเนาเค้าก็ไม่ได้มาพร้อมกันได้ตลอดเราก็แบ่งเป็นกลุ่ม 4 กลุ่ม บ้าง 3 บ้าง แยกไปคนละทาง หน้าบ้านข้าง บ้าน ห้องใต้ดินอะไรเนี่ย ผจญภัยไปแล้วค่อย มารวมกันอีกที่ตอนจบ เราก็ไม่ต้องเรียก 12 คน มาถ่ายตลอด ถ่ายรวมกันวันเดียวก็ได้ ถ่าย ตอนเข้ากับตอนออกมานั้นเอง (วรยุทธ พิชัยศรีทัต. สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2536.)

...ตอนตัดต่อเรื่อง หวานมันส์ฉั่นคือเธอ ฉากที่นางเอกจะไปเที่ยวและจะเล่นน้ำ ว่ายน้ำสนุกก็ถ่ายฉากที่แม่พาไปซื้อชุดอาบน้ำ ขณะนั้นนางเอกสับร่างกับพระเอกแล้ว นางเอกไป เลือกเอาชุดที่เปี๊ยะ ๆ มาแม่ก็ตีมือเพราะ นางเอกเป็นคนเรียบร้อย ฉากต่อมาก็เอาชุดไปโชว์ พระเอก ผู้กำกับสั่งให้ตัดฉากนั้นออกเสียด้วยเหตุผลว่าตอนไปเที่ยวน้ำตก ไม่ใช่ไปเที่ยวทะเล ซึ่งก็เป็นความจริง แต่ถ้าคำนึงถึงว่า กำลังปูเรื่องที่นางเอกว่ายน้ำไม่เป็น และจะได้อารมณ์ขัน เรื่องชุดว่ายน้ำที่พระเอกเลือกให้ร่างของนางเอกอีกประการหนึ่งเนื้อละครก็ไม่เสีย ซึ่งเมื่อตัด ไปแล้วนั้นละครหายไปตั้งเกือบ 4 นาที พอเวลาไม่พอก็ต้องไปยึดตรงส่วนที่ไม่สำคัญ ความจริง น่าจะแก้ไขบทให้พระเอกที่มีนางเอกอยู่ในร่างนั้นห้ามใส่ชุดก็จะทำให้ไม่เสียเนื้อละครหรือทำให้ ตัดต่อความจริงแต่อย่างใดเลย (สัมภาษณ์, ชรินทร์ ประเสริฐประศาสตร์, 10 กันยายน 2536)

จากการศึกษาพบว่า ผู้กำกับเป็นปัจจัยที่สำคัญในทุก ๆ ขั้นตอนเป็นผู้ควบคุมดูแล และสร้างสรรค์ภาพออกมาด้วยวิธีการต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลที่จะผันกันไป นอกจากนี้ยังต้อง

คอยแก้ปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นปัญหาเรื่องคารา หรือบทต่าง ๆ ผู้กำกับจึงเป็นปัจจัยที่มีผล ต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ให้ประสบความสำเร็จตามความคาดหมายในขณะเดียวกัน บางครั้งความเห็นต่าง ๆ ของผู้กำกับและทีมงานอื่น ๆ ก็แตกต่างกันไป ก็อาจทำให้ละครนั้น เกิดอุปสรรคในการถ่ายทำได้ลักษณะการทำงานของแต่ละบริษัท และสถานีถ้าโดยลักษณะงานก็จะคล้าย ๆ กัน ถ้ากรณีของบริษัทต่าง ๆ เช่น กันตนา และคาราวีดิโอ ที่ผลิตงานให้ ช่อง 5 และช่อง 7 นั้น ผู้กำกับจะเป็นคนเดียวกัน เพราะฉะนั้นปัญหาการเลือกภาพกับการแสดงการ ตัดลิเนจจะรวดเร็วและคล่องตัวกว่า ผู้กำกับของช่อง 3 ที่แยกการทำงานกันคือ ผู้กำกับจะ ควบคุมเรื่องภาพ คิดแง่มุมในการนำเสนอเมื่อการทำงานจะต้องประสานกัน ก็อาจจะเกิดปัญหา บ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วปัญหานี้จะไม่ค่อยเกิดมากนัก เพราะได้มีการซักซ้อมกันก่อนบันทึกเทป

ผู้ควบคุมแสง เป็นบุคคลที่ควบคุมแสง เป็นผู้คอยจัดแสงในแต่ละฉากแต่ละตอนให้ เข้ากับบรรยากาศของเรื่อง เช่น จัดแสงให้เป็นกลางวัน หรือกลางคืน จัดแสงที่มีความลึกไม่ แบนเท่าทำให้ภาพออกมาสวยงามตามความหมายของเรื่อง นอกจากนี้การจัดแสงในการถ่ายทำ โทรทัศน์ยังเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่างเพราะ กล้องโทรทัศน์จะไม่สามารถ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากไม่มีปริมาณแสงที่เพียงพอโดยเฉพาะแสงที่ตกลงมายังวัตถุที่ ต้องการมอง หรือสร้างอารมณ์ให้กับภาพ เช่น การให้แสงในระดับสายตาของผู้แสดงก็สามารถ สร้างอารมณ์นำกลัว ตื่นเต้นให้ผู้ชมได้ การให้แสงมืด ๆ ทึม ๆ มีเงาทำให้เกิดความรู้สึกสลับ ซึ่งจะพบในละครประเภทลึกลับ หรือละครผี แต่ในการให้แสงสว่าง ก็จะบ่งบอกถึงอารมณ์ที่มีความ สุข ชื่นชื่น เพื่อสร้างบรรยากาศ และอารมณ์ นับว่าเป็นเรื่องที่ยากและละเอียด อ่อนมากในการผลิตละครโทรทัศน์ เรื่อง คามันส์สัญญา ทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ผู้กำกับได้กล่าวถึงผู้คุมแสงไว้ว่า

... การที่ผมสร้างภาพลักษณะให้ออกมาอบอุ่นนุ่มนวลบ้านหนึ่ง และอีกบ้านมีแต่ความ รุมร้อน รุนววย แสงช่วยได้มาก และเป็นความโชคดีอีกอย่างที่ว่าทีมงานทุกคน ฝ่ายศิลป์, ฝ่ายจัดแสง, นักแสดง เจ้าหน้าที่ทุกส่วนให้ความร่วมมืออย่างดี ประกอบกับความชำนาญที่ทุ่มเท ให้กับงานก็เต็มที่ได้ด้วย (สัมภาษณ์, ฉัตรชัย เปล่งพานิช, 14 กันยายน 2536)

... คามันส์สัญญา มีการจัดแสงในฉากเดียวกัน หลายครั้ง ทำให้ภาพออกมาสวยงาม

ต่างจากเรื่องอื่น ๆ คือจัดแสงครั้งเดียวก็จะถ่ายให้จบทั้งฉาก นับว่าผู้กำกับเขาประณีตกับการ
 าชังแสงอย่างมากเหมือนกัน (สัมภาษณ์ : วรยุทธ พิชัยศรีทัต. 21 สิงหาคม 2536)

จะเห็นได้ว่า บุคคลากรที่ทำหน้าที่จัดแสงจึงเป็นปัจจัยที่จำเป็นในกระบวนการผลิต
 ด้วยการสร้างบรรยากาศของละครโทรทัศน์ ซึ่งทำให้ภาพที่ออกมามีคุณค่าต่อการรับชมอย่างยิ่ง

ผู้ควบคุมเสียง เป็นบุคคลที่ควบคุมเสียง รับผิดชอบในเรื่องของทิศทางของการ
 รับเสียงของไมโครโฟน และอุปกรณ์บันทึกเสียงทั้งหมด ตามธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์นั้น
 เป็นการเสนอด้วยภาพและเสียง ตัวภาพที่ถ่ายมาดี แสงดี แต่เสียงออกมามีปัญหาถือได้ว่า
 การผลิตละครโทรทัศน์เรื่องนั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งคุณสุชีลา กัลย์จาฤก
 ผู้จัดการฝ่ายการตลาดเลือกนักแสดง บริษัทกันตนา กล่าวในเรื่องนี้ว่า

... เสียงที่เกิดขึ้นเวลาออกโรลเคชั่น (Location) ยังไม่ค่อยสมบูรณ์เท่าไรซึ่ง
 เรากำลังหาวิธีแก้ไขอยู่ ำให้ดีขึ้น ตอนนี้เราก็ปรับมาเรื่อย ๆ บางทีก็ขึ้นอยู่กับบุคลากรที่เรา
 มีอยู่ด้วย บางที่ยังไม่เต็มเท่าที่เราต้องการ มันก็ต้องแบบผ่านมามาผ่านไปอยู่ณะคะ แต่เราก็
 ำไม่ได้นิ่งนอนใจ คือทุกคนในครอบครัวนี้จะประชุมกันบ่อย ๆ แล้วก็จะช่วยกันแก้ไข บางครั้งมันก็
 ต้องใช้เวลาสักนิดที่จะปรับปรุงแก้ไข เพราะเราอยากทำให้ทุกอย่างออกมาดี (สุชีลา กัลย์จาฤก.
 สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

บุคลากรที่ควบคุมเสียง เพื่อให้ละครโทรทัศน์ที่แพร่ภาพในปัจจุบันมีคุณภาพสมบูรณ์ดีนั้น
 จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ขาดไม่ได้เลย เนื่องจากว่าบ่อยครั้งที่เรามักจะได้ยินเสียงของตัวละครไม่
 ชัดเจน หรือมีเสียงอื่นรบกวนอยู่ค่อนข้างมาก ฉะนั้นบุคลากรที่ควบคุมเสียง จึงเป็นปัจจัยใน
 การสร้างความสำเร็จให้ละครควบคู่ไปกับการก่อำให้เกิดอุปสรรคในการผลิตด้วย

ช่างแต่งหน้า, ทาหม บุคคลากรที่มีหน้าที่แต่งหน้าทาหมนั้น จะเป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลง
 หน้าตาของนักแสดง ำให้มีลักษณะหน้าตาสอดคล้องกับบทละครที่เขียนไว้ สามารถทำให้นักแสดง
 ดูหนุ่มสาว ดูมีอายุมากขึ้น และสามารถเปลี่ยนโฉมหน้าของตัวนักแสดงโดยไม่ให้เสียค่าเดิมเลย
 ก็มี ถ้าบทละครโทรทัศน์กำหนดไว้

จากภาพ แม้จะเป็นนักแสดงชายในบทบาทธรรมดาที่ต้องแต่งหน้าเพื่อที่เวลาใบหน้า
โดนแสงไฟ หรือปรากฏบนกล้อง จะได้มีใบหน้าที่สวยงามและกลมกลืนกับบท

ภาพที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบการแต่งหน้านักแสดงคนเดียวกันต่างบทบาท

วรุฒ วรธรรม แต่งหน้า
เพื่อแสดงบทเป็นเติม
ใน "จួយลาย"

วรุฒ วรธรรม แต่งหน้า
เพื่อแสดงอีกบทบาทหนึ่ง
ในเรื่องเดียวกัน

สำหรับละครโทรทัศน์ที่เป็นเรื่องราวในอดีตที่เรียกว่า "พีเรียด" (Period darmas) หรือละครที่ตัวแสดงมีลักษณะคิดไปจากธรรมชาติ ช่วงแต่งหน้าจะมีงานมากขึ้น เช่น อาจจะต้อง ทารอยเหี่ยวบนใบหน้า หรือหูอาจจะต้องมีรูปร่างแปลกไป พันอาจจะต้องเปลี่ยนแปลงไปใน ลักษณะที่คิดปกติไปจากธรรมชาติ ซึ่งนอกจากจากอารมณ์ต่าง ๆ ที่แสดงทางสีหน้าจะดูสมจริงขึ้น ถ้าได้การแต่งหน้าช่วยเสริมเข้าไปจะทำให้ละครมีคุณค่าต่อการรับชมมากขึ้น

ภาพที่ 7 เปรียบเทียบการแต่งหน้า นักแสดงจากคนเดียวกันต่างเรื่อง และบทบาท การแต่งหน้าให้เข้ากับ บทบาทนั้นหากจะใช้เสริมภายนอก แล้วบางครั้งอาจจะจำเป็นเสริม อวัยวะบางส่วนของร่างกาย เช่น ฟัน

ภาพ : อรุณ ภาวิไล
ในเรื่อง "รัตน"

ภาพ : อรุณ ภาวิไล
ในเรื่อง "แก้วขนเหล็ก"

การแต่งหน้านักแสดงที่สวมบทบาทเป็นคนแก่โดยการใช้น้ำยาสีแต่งด้วยสีและแป้ง
แสดงความเหี่ยวแห้งของผิวหนังและส่วนต่าง ๆ เช่น คอ มือ เป็นต้น

ภาพชุดที่ 8 ภาพ : สรพงษ์ ชาตรี
ในละครเรื่อง "บัลลังก์เมฆ"

จากการศึกษาพบว่า บุคคลากรที่ทำหน้าที่แต่งหน้านักแสดงนั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการผลิตละครโทรทัศน์อย่างมากไม่ว่าจะเป็นเมทาบทธรรมดา หรือบทบาทพิเศษเพราะนอกจากจะแต่งหน้านักแสดงให้ออกมาดูดี สดใส หรือซิมเสราไปตามบทบาทแล้วนั้น แม้แต่การทำหน้าที่คิดแปลงธรรมชาติไป ก็สามารถทำได้ นั้น หมายถึงการผลิตละครโทรทัศน์นั้น ก็ย่อมสามารถสร้างอารมณ์ให้ผู้ชมคล้อยตามบทบาทไปได้ ซึ่งปัจจุบันนั้น ผู้ทำหน้าที่นี้จะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านศิลปะและมาจากสถาบันและบริษัทที่มีความชำนาญด้านนี้โดยเฉพาะ เช่น บริษัทเอมทีโอ หรือบริษัทคัพเวอร์มาร์ค เป็นต้น

1.2 บุคคลากรที่ปรากฏในเนื้อสาร ได้แก่ นักแสดงซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากในการผลิต เพราะละครทุกเรื่องจะต้องมีนักแสดงเป็นผู้ดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบโดยนักแสดงที่ว่าจะจะเป็นนักแสดงสมัครเล่น หรือนักแสดงอาชีพก็ได้ ทั้งนี้ก็แล้วแต่บทบาทตามเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้ ดังนั้นนักแสดงจึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือขั้นตอนวางแผนในช่วงกำหนดตัวผู้ร่วมงาน โดยมีกระบวนการคัดเลือก (Casting) ตามบทบาทและข้อกำหนดที่สถานีและทีมงานวางไว้ เช่น สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ในอดีตนั้นจะต้องคัดเลือกจากนักแสดงในสังกัดเท่านั้น แต่ปัจจุบันวิธีการเริ่มปรับให้มีทางเลือกอิสระเสรีขึ้นนักแสดง ช่อง 7 ก็สามารถมาแสดงช่อง 3 ได้ และนักแสดง ช่อง 3 ก็สามารถไปแสดงช่อง 5 ช่อง 7 ได้เช่นกัน ขึ้นการถ่ายทำก็จะเป็นผู้ดำเนินเรื่องด้วย การแสดงออกด้วยท่าทางน้ำเสียงตามบทบาท ซึ่งถ้าแสดงได้ไม่ดีก็จะทำให้เสียเวลาในการถ่ายทำมาก สำหรับขั้นประเมินผลนั้น โดยทั่วนักแสดงมักจะประเมินผลงานมองตัวเองด้วยวิธีสังเกตพฤติกรรมของผู้ชมที่มีปฏิกิริยา ชื่นชอบ เกลียดหรือเฉย เพราะพฤติกรรมเหล่านี้คือคำตอบถึงผลงานของนักแสดงว่ามีผลเป็นอย่างไร

...นักแสดงที่สำคัญมากนะคะ เราต้องให้ความสำคัญกับนักแสดงในเรื่องทุก ๆ คน เพราะมันเอื้อต่อการทำงานของเราด้วย แม้จะมีแค่ฉากสองฉากที่เราเรียกว่าตัวประกอบนี่ละก็ต้องให้ความสำคัญเพราะถ้าคิดว่าใครก็ได้ บางครั้งเราต้องเสียเวลาตรงนี้มากเลย นะคะแล้วยังนักแสดงหลักอีก เขาจะเสียความรู้สึกมากงานก็ออกมาไม่ดี มันเป็นปัญหามานาน เราก็ตัดปัญหาตรงนี้อ่างไม่สิ้นไร้เพราะหาที่ มีฉากหนึ่งที่ฉัตรชัยต้องเล่นกับผู้หญิงคนหนึ่ง แต่ฉาก

สองฉาก ไม่ได้เป็นฉากเด่นอะไรเพียงแต่เสริมบุคลิกของพระเอกเท่านั้น เราจะนำตัวประกอบตามริมเคลือบก็ได้ไม่ต้องจ่ายแพง ๆ แต่เราก็ไม่ทำเราติดต่อนำแสดงที่เค้าเคยเล่นให้กันคนคนหนึ่งมาเล่น เขาเล่นแค่ 2 ฉากนี้ เขาเคยได้รับค่าตัวตอนละ 5,000 บาทเราก็ต้องจ่ายเขา 5,000 บาท ถ้าเป็นตัวประกอบที่ 500 บาทไม่เกิน 1,000 บาท แต่เพื่อความสบายใจอีกอย่างส่งสารนัดรับเขาด้วย ช่วงนี้เราเร่งถ่ายหนัก แล้วมีตัวละครที่เขาเยอะมาก ถ้าให้เขาเล่นกับตัวประกอบเกิดตัวประกอบเล่นไม่ได้ต้องเทคหลาย ๆ ทน ซึ่งเคยมีนะ แล้วจะทำยังไง บางครั้งเราก็ต้องยอม อีกอย่างก็เป็นกรเพิ่มอิมเมจให้ละครเราด้วย ซึ่งไม่เฉพาะที่ทีมงานเราที่ทำเดี่ยวนี้เท่านั้นหลายที่หลายสถานี สังเกตตอนไตเติ้ลจะเห็นเลยเพราะเขาจะขึ้นว่าดารารับเชิญ ینگคะ (อัจฉราวดี เกาเสถียร. สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2536.)

...การทำงานเนี่ย ถ้าจะให้มันเป็นตามความหมายอย่างราบรื่นตามเวลาจริง ๆ นักแสดงนี่เขาต้องให้คิวเราเต็มที่ โดยเนื้อหาของละครเนี่ยดารารุ่นเขาจริงอยู่แล้วว่าหมะคะ ยิ่งถ้ากำลังฮอตนี่ไม่ต้องพูดถึงเล่นละครเรื่องไหนหรือออกรายการอะไร ก็มีคนคอยดู ที่นี้มีปัญหาที่ประสบอยู่โดยมากจะเป็นเรื่องคิวการแสดง ยิ่งถ้าฮอตอย่างที่ว่า ใคร ๆ ก็แย่งกัน บางทีไม่ซ้ำแค่เรื่องเงินอย่างเดียว มีบุญคุณมีเกี่ยวกับอีก อย่างเด็กคนนี้เค้าสร้างมาอะไอย่างเนี่ย ซึ่งบางทีนักแสดงให้คิวเราแล้วก็ขอใบเร็น ใบนี้ ไม่สบายเข้าโรงพยาบาล มีเรื่องต่าง ๆ นา ๆ งานเราก็ซังกัไปถ่ายทำต่อไปไม่ได้ ต้องรอดาราคคนนี้พร้อมคนนั้นหายไปเป็นปัญหาประจำวัน และเกิดทุกครั้งทุกกองด้วย ของที่ต้องหาวิธีให้เซ็นสัญญากัน เรื่องต่อเรื่องเลยสะกันพลาด ยิ่งตอนทำลวดลายมังกรเหนื่อยมากนักแสดงเยอะมากเดี๋ยวคนนี้ไม่อยู่คนนั้นหนีกลับบ้านมีปัญหาให้แก้ๆ ขอยุติ (สุชีลา กัลย์จาดก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537.)

...ตอนเราเอาเรื่องไปเสนอขายเวลาโฆษณาเนี่ยเค้าจะดูเลยว่าเรื่องนี้ใครเล่น บางทีก็มีการต่อรองนะว่าน่าจะเป็นคนนี้เล่นหรือคนนั้นก็ดีนะ เพราะดารารุ่นบางคนเขามีกุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม ยิ่งเป็นคนที่ได้ได้รับความสนใจมาก ๆ และตรงกับลักษณะสินค้าของเขาด้วย แล้วกรขายโฆษณาก็ต้องตัวขึ้น (กอบสุข จารุจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537)

...ดารารุ่นใหญ่ไม่ค่อยทำการบ้าน ซึ่งความจริงเค้าควรจะศึกษาให้รู้เรื่องทั้งหมดว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร ไม่ว่ารู้แต่เฉพาะตัวเอง ต้องรู้บุคลิกลักษณะของตัวเอง แล้วพูดคุยกับผู้กำกับเพื่อที่จะทำให้ (Character) นั้นจะได้ออกมาชัดเจนที่สุด การคิด การนั่ง การยืน

เป็นอย่างไรไม่ว่าเข้ามาถึงกี่ไม่ทองบพมาหรือมาในลักษณะไม่สมประกอบ นอนตึกเที่ยวตึก กินเหล้า มาสายบ้าง หรือมาแล้วเสียงแหบเสียงแห้งบ้าง งานมันก็ออกมาชู้ย โดยที่เราก็กว้างคิวออกมา แล้วเราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงคิวได้ เพราะต้องแสดงร่วมกับคนอื่น การเตรียมอะไรทุกอย่างพร้อมแล้ว ยิ่งบางครั้งสถานที่ก็จำกัดเวลาในการใช้อีก บางครั้งก็ต้องปล่อยผ่านไปแบบไม่ค่อยดี ก็ต้องยอมรับ (สุภักษร. สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2536)

จากการศึกษาพบว่า นักแสดงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ ในทุกขั้นตอนประสบความสำเร็จได้ โดยเฉพาะขั้นการถ่ายทำแต่ก็มักจะมีปัญหาอยู่หลาย ประการ เช่น นักแสดงแสดงไม่ได้ตามความต้องการของผู้กำกับ นักแสดงที่เหมาะสมทั้งด้าน การแสดงและการตลาดคิวไม่ว่างและนักแสดงรับงานมาก ความรับผิดชอบต่อการทำงานมีน้อย ก็ทำให้ประสิทธิภาพของงานลดลงได้ จะเห็นว่าเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการผลิตและเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานได้

2. นโยบาย ในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์นั้น ผู้ผลิตจะต้องยอมรับนโยบายที่ ตกลงกัน ไม่ว่าจะ เป็นนโยบายที่วางโดยบุคคลหรือคณะบุคคลในรูปขององค์กรก็ตาม ซึ่งกระบวนการ ทั้ง 4 ของการผลิตละครโทรทัศน์นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์มาเป็นข้อกำหนดหรือเป็นกฎเกณฑ์ ในการทำงานในกระบวนการต่าง ๆ ของแต่ละขั้นตอน ซึ่งได้กล่าวไปบ้างแล้ว ในการอธิบาย เรื่องกระบวนการและเรื่องปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้องที่มักจะมีนโยบายเป็นปัจจัยในการดำเนินการ ดังนั้น เพื่อการศึกษาถึงปัจจัยนโยบายให้เข้าใจดีขึ้นจะแบ่งปัจจัยนโยบายที่เป็นเงื่อนไขในการ ดำเนินงานนั้นประกอบด้วย

- 2.1 นโยบายของสถานี
- 2.2 นโยบายของบริษัทผู้ผลิต
- 2.3 นโยบายของหน่วยงานที่ควบคุมสื่อมวลชน

2.1 นโยบายของสถานีโทรทัศน์

ในสภาพปัจจุบัน สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีมีนโยบายในการผลิตละครแตกต่างกันคือผลิตเอง หรือให้เช่าเวลา ซึ่งการผลิตเองนั้นก็มิตั้งจ้างเป็นรายบุคคลผลิตงานหรือจ้างเหมาทั้งทีมงาน เพื่อผลิตละครเพื่อมาออกอากาศในสถานี ในการวางแผนนโยบายของผู้บริหารสถานีโทรทัศน์นั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ และมีบทบาทส่งผลต่อการดำเนินงานของบริษัทผู้ผลิตละครโทรทัศน์ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งมีทั้งแรงของการส่งเสริม และเป็นอุปสรรคในการผลิต

...เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่านโยบายของช่อง 3 นี้จะเป็นลักษณะการทำละครสัปดาห์คือ ถ่ายทำจนเสร็จแล้วค่อยนำออกอากาศแล้วผู้จัดนั้นก็มิตั้งสิบกว่าบริษัทที่ละครป้อนไปแน่นอนนโยบายอย่างนี้เป็นกรทำให้เอกาสกับผู้ผลิตรายใหม่ ๆ ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะทำงานแต่การที่จะนำละครที่ผลิตนั้นไปออกอากาศช่วงไหนก็แล้วแต่ดุลยพินิจของผู้บริหาร ถ้ามองอีกแง่หนึ่งการควบคุมประสิทธิภาพการทำงานของแต่ละทีมก็จะคุมยาก มันจะคละกันทีมหนึ่งดีมากหน่อยอีกทีมด้อยลงมาหน่อย คนดูเค้าไม่ได้ติติจหรือตรงคนทาเค้าจะรู้แต่ว่าเออ ช่อง 3 หรือช่อง 7 ทำถ้าวันใดเกิดกรณีมีเหตุใหม่ ๆ ที่ประสบการณ์น้อยก็มีผลเหมือนกันนะอีกอย่างเรื่องการแบ่งช่วงละครหลังข่าวเป็น 2 เรื่อง 30 นาทีกับ 60 นาที ในขณะที่ช่องอื่นเขาเสนอรวดเดียว 90 นาทีเรื่อง ในแง่การทำงานสถานีเค้ายังไม่ได้แบ่งชัดเจนกว่าเข้าบริษัทที่ทำอะไร 30 นาทีหรือ 60 นาทีนะทุกทีมจะต้องกำหนดที่ 60 นาทีหมด บางทีการกำหนดบทโทรทัศน์ให้ดำเนินไปอย่างน่าสนใจเนี่ย มันยากเพราะไม่รู้ว่าจะออกอากาศช่วงไหนมันต้องทำเพื่อ ๆ ไป (ชินนทร ประเสริฐประศาสตร์. สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2536.)

...นโยบายของช่อง 5 สำหรับการผลิตละครก็คือ ช่วงเวลาที่จะออกอากาศนั้น คิดเป็นเงินเท่าไรก็จ่ายสถานีไปจะกำไรขาดทุนก็เป็นเรื่องของคุณทุกบาททุกสตางค์ที่ต้องจ่ายให้กับสถานีก็จ่ายให้ครบ ฉะนั้นนโยบายของสถานีมันกระทบอ้อม ๆ ตรงที่ว่ามันกระทบฝ่ายเอเจนซี่ไง ฉะนั้นเอเจนซี่ (Agency) ผู้ชมเนี่ยและมีบทบาทที่จะกำหนดสิ่งต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตทั้งนี้ก็เป็นผลมาจากสถานีหรือเปล่าที่มีนโยบายการดำเนินงานแบบขายเวลาให้กับเอเจนซี่แล้วเอเจนซี่ก็มามีบทบาทอีกที (ทองขาว ทวีปรั้งยัญกุล. สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2536)

...นโยบายของช่อง 7 มีผลต่อการผลิตมาตั้งแต่การเลือกเรื่องแล้ว คือเขาจะเป็นผู้เลือกเรื่องมาแล้ว ก็ส่งให้บริษัทกันตนาของเราบ้าง ดาราวิดีโอบ้างลักษณะการทำงานก็คือ จ้างทำโปรดักชั่น (Production) การรับคิดขอบ ก็จะอยู่ชั้นโปรดักชั่นเต็มที สถานีเขาจะดูเรื่องการตลาดนี่เพราะฉะนั้นแนวเรื่องหรือนักแสดงนี่ เขาก็มีนโยบายกำหนดเพื่อการตลาดเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการตัดสินใจเรื่องนี้คุณแดง (สุรางค์ เปรมปรีดิ์) จะมีวิธีการของแก ซึ่งต้องยอมรับเลยนะ สำหรับเรื่องนี้ (สุชีลา กัลย์จาฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

...เรื่องนโยบายของสถานีจริง ๆ แล้วไม่ค่อยกระทบกับงานของพีตรง ๆ หรือจะเป็นทางอ้อมมากกว่าเพราะว่าชื่อเวลาของสถานีมาบริหารเอง ข่ายโฆษณาเองเลี้ยงตัวเองความจริงละครช่อง 9 เพิ่งจะเริ่มบูมที่เองก็ทำไปแค่ 2 เรื่องคือ เจ้าจอม กับ รอยอาลัยกระบวนการต่าง ๆ ในการผลิตสถานีเขาไม่เกี่ยวข้องอะไรจะกระทบก็ตอนที่เขาปรับผังรายการแล้วย้ายเวลาของพีจาก 22.00 น. มาเป็น 3 ทุ่ม เวลาเดียวกันกับช่องอื่น ๆ นี่แหละกระทบเลยละกับจารที่ จะทำที่คนที่เขาดูละครประจำเดิม ๆ ของช่อง 3, 5, 7 เปลี่ยนมาดูละครของเราโฆษณาเค้าก็ เทาที่ช่องอื่นหมดนี่สิปัญหา (กอบสุข จารูจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537)

จากการศึกษาพบว่านโยบายของสถานีโทรทัศน์นั้น มีลักษณะการดำเนินงานแตกต่างกัน ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. จ้างบริษัทผลิตงานป้อนให้กับสถานี ช่อง 3, 7 และ
2. บริษัทผู้ผลิตซื้อเวลาจากสถานี ช่อง 5, 9

โดยที่นโยบายของสถานีฯ จะเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์โดยเฉพาะจะส่งผลกระทบต่อสถานีโทรทัศน์กลุ่มแรกได้แก่ ช่อง 3, ช่อง 7 กล่าวคือ ลักษณะการดำเนินงานของช่อง 3 และช่อง 7 ไม่แตกต่างกันนัก เพราะต่างก็มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ การทำให้ธุรกิจบันเทิงของสถานีบรรลุผลกำไรที่สูง ๆ ดังนั้นการเลือกเรื่องหรือนักแสดงนั้นจะต้องมีผลทางการตลาดเป็นตัวตัดสินใจ หรือเป็นแนวนโยบายที่กำหนดไว้

ในขั้นตอนการผลิต ช่อง 3 และช่อง 7 จะแตกต่างกันหรือแม้แต่สถานีอื่น ๆ ด้วย เพราะช่อง 3 จะมีทีมงานผลิตรายการไว้ทำงานร่วมกับทีมจัดการด้านการผลิตของบริษัทผู้ผลิต

ซึ่งช่อง 5, 7, 9 จะเป็นทีมงานของบริษัทนั้น ๆ เอง และการที่ช่อง 3 มีบริษัทจำนวนมากถึง 17 บริษัท นโยบายของสถานีจุดนี้ถือเป็นการให้โอกาสกับผู้ผลิตรายใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาหน้าที่ของตัวเองขึ้นไป เช่น เป็นคาราโอเกะในห้อง ก็พัฒนามาอยู่หลังห้อง เป็นผู้จัด, ผู้กำกับ, ผู้เขียนบท เป็นต้น จะมีข้อดีคือมีความหลากหลายแต่ข้อเสียก็คือ ผู้บริหารจะไม่สามารถควบคุมและจัดสรรปริมาณและคุณภาพของงานที่อยู่มาตามมาตรฐานกลุ่มเดียวกันได้แต่ช่อง 7 นั้นมีเพียง 2 บริษัทและเป็นบริษัทที่มีประสิทธิภาพมานาน ปัญหาดังกล่าวจึงไม่ค่อยเกิดขึ้น

สำหรับนโยบายของช่อง 5 และช่อง 9 เป็นการให้บริษัทผู้ผลิต เข้าช่วงเวลาไปบริหารการผลิตเองทุกขั้นตอนโดยที่สถานีจะไม่มีบทบาทเด่นชัดนัก ปัญหาที่เกิดจากนโยบายของสถานีกลุ่มที่ 2 นี้จะอยู่ในขั้นหลังการผลิต เช่น ขึ้นออกอากาศ ที่มีการปรับผังรายการ เป็นต้น

ฉะนั้นความแตกต่างของบริษัทผู้ผลิตที่จะดำเนินงานในเรื่องการผลิตนั้นก็ขึ้นอยู่กับนโยบายของสถานีแต่ละสถานีเป็นปัจจัยสำคัญเพราะถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการผลิตว่าจะถือหลักปฏิบัติอย่างไร ซึ่งจะกำหนดความชัดเจนในกระบวนการผลิตว่าในแต่ละขั้นตอนนั้น ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจคือใคร และไปในทิศทางใดและจากการศึกษาพบว่าการกำหนดนโยบายของสถานีในแง่เพื่อส่งเสริมเรื่องการตลาดเสียส่วนใหญ่ คือคำนึงถึงธุรกิจ จึงเป็นส่วนเท่าที่การผลิตละครโทรทัศน์ในปัจจุบัน ข้อคำนึงของผู้ผลิตไม่ได้ขึ้นกับความสามารถและความถนัดในงานอย่างเดียวแต่จะต้องสามารถปรับกลยุทธ์ไปในทิศทางที่ตลาดต้องการด้วย เช่น ผู้ผลิตถนัดและมีความสามารถทำละครชีวิต ละครสะท้อนสังคมหนัก ๆ แต่ตามสภาพของการตลาดในปัจจุบันละครส่วนใหญ่จะประสบความสำเร็จจากละครรักสามเส้า ก็ต้องพยายามทำสนองความต้องการทั้งสถานีและตลาดจึงทำให้ความหลากหลายและคุณภาพของละครดี ๆ ต้องลดลงไปด้วย

2.2 นโยบายของบริษัทผู้ผลิต เนื่องจากกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ประกอบด้วยบริษัทผู้ผลิตจำนวนมากที่แข่งขันกันผลิตงานให้กับสถานีต่าง ๆ และในแต่ละบริษัทนั้นก็ประกอบด้วยผู้ผลิตจำนวนมากนโยบายของบริษัทผู้ผลิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการกำหนดแนวทางการทำงานเพื่อการประสิทธิผลสำเร็จตามเป้าหมายของแต่ละบริษัทที่กำหนดไว้ในเรื่องนี้ผลิตจากแต่ละสถานีได้กล่าวถึงนโยบายของบริษัทว่า

...นโยบายในการผลิตงานของบริษัทของพีก็คือ สัดส่วนของการให้ผู้ชมนั้นประโยชน์ ต้องมากกว่าสนุกคือถ้าสนุกจะเน้นไปที่ตัวเอกทั้งความเป็นที่รู้จักของคนดูแล้วเสื้อผ้าต่าง ๆ ที่เขาสวมใส่จะต้องสวย คิงดูคตา แต่ถ้าในการเลือกพระเอกที่ไปตามบทบาทจริง ๆ แล้วเป็นบุคคลที่ตลาดยังไม่ยอมรับ พี่จะเลือกนางเอกที่มาเล่นด้วย ก็ต้องพอใจตลาดและผู้ชมมาเสริมอีกอย่าง ในเรื่องของแนวละครที่พี่จะจัดสถานีมีผู้จัดมากำหม้อยู่ พี่จะศึกษาก่อนขณะนั้นอะไรขาดพี่ก็จะผลิตแนวที่ขาดป้อนเข้าไปจะไม่แข่งกับใคร (รัชบุ บุญดวง. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2536)

...เป็นนโยบายของบริษัทเราเลยที่ผู้ร่วมงานไม่ว่าจะคนเขียนบท ผู้กำกับ นักแสดง ทุกคนต้องมีพื้นฐานและแบคกราวด์ (Background) ถ้าการทำงานเฉพาะด้านจริง ๆ บุคคลด้านอื่น ๆ จะต้องจบวิทยุโทรทัศน์ วารสาร หรือการละครคือ เขามีพื้นฐานมาขั้นหนึ่งเมื่อทำงานในชีวิตจริงก็จะปรับได้ สำหรับการงานนั้นจะต้องไม่ชู้ย แม้จะใช้เวลามากก็ตาม จะไม่ผิดพลาดบ่อยผ่านต้องผลิตงานที่มีคุณภาพที่สุด การที่จะทำให้เงินหรือกำไรลดน้อยลงต้องยอม (ดวงกมล ลีเมธี. สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2536)

...ละครที่เราผลิตให้ทางช่อง 7 ปีนี้เนื้อเรื่องจะมีเรื่องคู่ ๆ เมีย ๆ ผสมกับเรื่องสร้างสรรค์สังคมอย่างเมืองพลีเพล้ หรือว่าเรื่องละครเร่ ที่มีเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ๆ มีรามิอะไร ๆ เมืองพลีเพล้จะชี้ให้เห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งคนไม่คิดนึกหนา แต่อันนี้ทางผู้บริหารของเรา กับช่อง 7 คอยกันว่าปีนี้จะมีการให้สาระแก่คนดูมาก ปานกลางหรือน้อย แต่ก็จะมีสาระสอดแทรกอยู่เรื่อยเป็นนโยบายอยู่แล้วว่าต้องการให้คือ ละครเนี่ยคนดูจะได้ไปรอย มีรู้ตัวในระหว่างที่เขากำลังอยู่ในอารมณ์ขณะชมละครของเรา (สยาม สังวริบุตร. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2537)

จากการศึกษาพบว่าแต่ละบริษัทผู้ผลิตนั้นจะมีนโยบายในการกำหนดแนวทางในการผลิตละครโทรทัศน์ซึ่งท่ามกลางการแข่งขัน บริษัทผู้ผลิตบางรายก็จะมีนโยบายหลีกเลี่ยงรายการเลือกทำแนวเรื่องที่กำลังขาดอยู่จะไม่ผลิตซ้ำแนวใคร ซึ่งบางครั้งอาจไม่ตรงกับช่วงเวลากับตลาดต้องการก็ได้ และในการปฏิบัติงานนั้นที่ผ่านมามีบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการผลิตจำนวนมากที่เลือกผู้ร่วมงานจากความชำนาญหรือการฝึกฝนเอง แต่ปัจจุบันบางบริษัทมีนโยบายชัดเจนสำหรับการกำหนดบุคลากรเข้าร่วมงานด้วย ซึ่งจะทำให้กระบวนการผลิตนั้นลดขั้นตอน

ที่ใหม่จาเป็นได้มากเช่น ขึ้นการฝึกฝนและเรียนรู้ ถึงแม้ว่าต้องนำไปฝึกฝนเพิ่มความชำนาญ เฉพาะด้านก็จะสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว เพราะต่างมีพื้นฐานในการเรียนรู้กันอยู่ระดับหนึ่ง แล้วสำหรับเนื้อหาของบริษัทผู้ผลิตของช่อง 7 เป็นที่ทราบดีแล้วว่ามีเพียง 2 บริษัทและเป็น บริษัทที่มีประสิทธิภาพการทำงานค่อนข้างสูง และผลงานที่ผ่านมาจะเห็นว่ามีแนวละครที่รองรับ ตลาดค่อนข้างกว้างขวาง แต่เนื่องจากละครเป็นสื่อที่สามารถรณรงค์และสร้างแนวคิดเห็นแก่ ผู้ชมได้บ้าง จึงกำหนดเป็นนโยบายบริษัทเลยว่าจะต้องมี เรื่องสร้างสรรค์สังคมและส่งเสริม วัฒนธรรมอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมบ้างไม่มากก็น้อย ฉะนั้นการกำหนด นโยบายของแต่ละบริษัทผู้ผลิตให้ชัดเจนก็จะเป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ ของแต่ละบริษัทผู้ผลิตและแต่ละสถานีโทรทัศน์ไปตามสภาวะการแข่งขันและการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.3 นโยบายของหน่วยงานที่ควบคุมสื่อมวลชน ในการผลิตละครนั้นจำเป็นต้องมี การควบคุมเนื่องจากธรรมชาติของสื่อมวลชนนั้น มีอำนาจการรณรงค์ว่าให้ผู้ชมคล้อยตาม ได้โดยเฉพาะเยาวชนที่มีวิจาร์ณญาณน้อย ในการตัดสินใจรับหรือการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรจำ หรือทำตามได้หรือไม่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเป็นในแนวทางเดียวกับหน่วยงานของรัฐบาลที่รับผิดชอบเพื่อ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับหน่วยงาน ของรัฐบาลที่รับผิดชอบที่เรียกกันว่า กบว.

(คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ) ปัจจุบัน (2536) ได้ยกเลิก คณะกรรมการชุดนี้ไปแล้ว ครอบคลุมหมายให้สถานีตั้งคณะกรรมการมาตรวจสอบ ซึ่งลักษณะการ ดำเนินงานนั้นยังคงทำรับผิดชอบเกี่ยวกับการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นปัจจัย ที่เอื้อต่อการทำงานในแนวที่ถูกต้องไม่เป็นข้อเสียต่อผู้ชม และสังคม แต่บางครั้งขอบเขตที่จำกัด จนเกินไปก็อาจทำให้คุณภาพในเรื่องของความสมจริงขาดหายไป

...กรณีที่ กบว. เซ็นเซอร์ (Censor) บทบางตอนบางครั้งที่ว่า คนทำเขาก็มีเหตุผล ในตัวของมันซึ่งเชื่อว่าผู้ชมต้องแยกได้ เช่น บทติดยาของนักแสดง บางครั้งอาจทำให้ความ คาดหวังบางอย่างสูญหายไป เช่น เราต้องการสื่อให้ผู้ชมที่เป็นผู้ปกครอง หรือเยาวชนรู้ว่าการคบเพื่อนหรือการให้ความอบอุ่นกับครอบครัวเป็นจัดทำให้เด็กติดยา ซึ่งจะเป็นเหตุมาก่อนว่า สาเหตุของการติดยาเป็นมาอย่างไร แล้วภาพของการติดยานั้นมันทรมานไม่มีความสุข ในแง่ของ ความสมจริงก็อาจจะเสนอ แต่ถ้าจะทำให้มีข้อเสียมากกว่า ก็ต้องยอมรับมันได้อย่างเสียอย่างละนะ (รัชบุ บุญดวง. สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2536)

...กบว. จะมีผลต่อการผลิตที่ตรงที่มาจากกันกลั่นกรองความถูกต้อง เช่น เรื่อง ช่างมันฉันไม่แคร์ เนื้อเรื่องตอนหนึ่ง มันไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 14 ตุลาเช้า กบว. ก็คิดว่า ไม่อยากให้มีฉากนี้ คือจะไปรำลึกเหตุการณ์ที่ทหารฆ่าประชาชนเป็นการย้ำคิดย้ำทำ เมื่อพิจารณา แล้วก็เห็นด้วยเราก็พยายามปรับให้เหมาะสมได้ (ดวงกมล ลีเมเจริญ. สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2536)

...เราต้องส่งเรื่องย่อ ทรีทเมนต์ (Treatment) ละเอียดส่งให้ กบว. ประจำ สถานีก่อนค่ะ เมื่อเค้าอ่านแล้วถ้าผ่านเค้าจะส่งเรื่องมาบางครั้งก็มีจุดแก้ไข เค้าจะบอกมาเลยคะ เช่น ข้อ 1 อย่าสื่อให้เขาวงกตเห็นว่าพ่อ แม่ เล่นการพนัน ลูกถึงเสียมาให้ภาพตรงนั้น ข้อ 2 นักเรียนตีกันอย่าให้เห็นภาพมากนักเพราะจะเป็นการขู่ขู่ให้เป็นเยี่ยงอย่าง เรื่องล่อแหลม เรื่องบนเตียงอย่างสวีทกาเราพยายามหลบเลี่ยงภาพอยู่แล้ว ความจริงมันเป็นเรื่องแปลของฝรั่ง มันหลีกเลี่ยงไม่ได้เราก็โดนเตือนเดิม ๆ แต่นั่นเป็นนโยบายที่เค้าให้เราต้องทำ บทออกมา อย่างนั้นมันเป็นเรื่องแปล ฝรั่งเค้าไม่ซีเรียส(Serious) อะไรตรงนั้น (สุชีลา กลัยจาก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537.)

...กบว. มีอิทธิพลมาก บางครั้งอยากจะทำอะไรนั้นต้องระวังมาก เขาจะบังคับ มากอย่างที่ทำรอยอาลัยก็โดนห้ามไม่ให้รุนแรงนักมืออยู่จากหนึ่งมีการกระโดดตึกลงมาตายในบทละครที่ว่ามันชะใจคือหมดหวังพลาดหวังอะไรมา ๆ มันปกตินะตายแบบนั้น เขาก็จะตีมาว่าให้ตายอย่างอื่นได้หรือไม่ ซึ่งกฎเกณฑ์ก็คล้ายกับ กบว. เดิมนั่นแหละ ห้ามยิงไม่ให้มีเลือดอะไรอย่างนี้ (กอบสุข จารุจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537)

จากการศึกษาพบว่านโยบายของผู้ควบคุมสื่อมวลชนเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่คอยดูแล สื่อมวลชนให้ทำงานอย่างระมัดระวังเพราะลักษณะงานที่แพร่ภาพออกอากาศไปแล้ว อาจก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เนื่องจากเราไม่สามารถจะแบ่งแยกผู้ชมออกอย่างชัดเจน คณะผู้ทำงานจึงต้องเลือกสรรภาพและเสียงที่ไม่สมควรออก ซึ่งเป็นผลกระทบกับกระบวนการผลิต เพราะจะทำให้งานที่เสน่อออกมาไม่สมบูรณ์ ขาดอรรถรสสำหรับการชมไป เมื่อภาพที่ปรากฏมีการบกปิดภาพบางส่วนหรือต้องดูเสียงออกใบและเป็นจุดที่ทำให้ผู้ผลิตงานออกมาไม่เป็น ธรรมชาติเต็มที่เพราะเกรงว่าจะโดนกรรมการพิจารณาตรวจแล้วไม่ผ่าน การพิจารณาซึ่งจะ

ก่อให้เกิดผลเสียด้านธุรกิจจากระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

นโยบายของหน่วยงานที่ควบคุมสื่อมวลชน ได้แก่ กบว. นั้นจะคอยดูแลและรับผิดชอบ ให้นำมาทำการผลิตละครโทรทัศน์นั้นก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล สถาบัน หรือความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ (กรณีที่มีเนื้อเรื่องที่เป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเนื้อเรื่องที่เป็นประวัติศาสตร์) โดยที่นโยบายของ กบว. นั้น จะมีบทบาทอย่างมากในขั้นตอนที่นำเค้าโครงเรื่องย่อ ละครโทรทัศน์เรื่องต่าง ๆ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) พิจารณาตรวจแก้ซึ่งเมื่อตรวจและพิจารณาแล้ว จะมีผลการพิจารณาส่งมาเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนนาฬิกาก็จะมีข้อความอนุญาตให้นำไปสร้างเผยแพร่ออกอากาศได้ และให้ระมัดระวังให้อยู่ในขอบเขตตามกฎและระเบียบของ กบว. หากตอนใดไม่เหมาะสมก็จะมีคณะกรรมการฯ ตรวจพิจารณาประจำวันอาจพิจารณาตัดทอนออกไป หรือบางครั้งอาจจะอนุญาตให้ผลิตตามเงื่อนไข คือตัดทอนบางส่วนและเพิ่มบางส่วน เพื่อความเหมาะสมกับการผลิตและพิจารณาของผู้ชมตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังตัวอย่างผลการพิจารณาเค้าโครงเรื่องย่อ การสร้างออกอากาศของละครโทรทัศน์ เรื่องสี่แผ่นดินโดยที่ทางสถานีจะต้องนำเค้าโครงเรื่องย่อมาให้กองงาน กบว. เป็นผู้พิจารณาก่อนนำไปผลิตละครโทรทัศน์

นอกจากนี้ นโยบายของหน่วยงานที่ควบคุมสื่อมวลชน (กบว.) จะมีบทบาทในกระบวนการหลังการผลิต คือก่อนออกอากาศทางสถานีฯ หรือบริษัทผู้ผลิตจะต้องนำละครที่ผลิตเสร็จมาผ่านความเห็นชอบจากการพิจารณาของกรรมการ กบว. ประจำวันด้วย ซึ่งจะเลือกภาพและคำพูดที่ไม่เหมาะสมออกก่อนออกอากาศจะเห็นได้จากละครหลาย ๆ เรื่องที่ตัวละครพูดแต่ไม่มีเสียงหรือมีลักษณะภาพต่าง ๆ มาบังการกระทำของตัวละครที่คณะกรรมการ กบว. พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควร เช่น คำพูดที่เป็นคำหยาบ หรือการกระทำที่จะส่งให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดี เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนการนำเค้าโครงเรื่องและเทปละครโทรทัศน์ที่ผลิตพร้อมออกอากาศเสนอต่อคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ได้เลิกปฏิบัติ

ในปลายปี 2536 โดยเปลี่ยนให้สถานีตั้งคณะกรรมการพิจารณาขึ้นเอง ตามนโยบายของคณะกรรมการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุแห่งชาติ (กทช.) ถึงแม้ว่าตามระเบียบจะเลิกบังคับใช้แล้วก็ตาม แต่เพื่อความเหมาะสมคณะกรรมการของสถานีก็ยังคงนาระเบียบเดิมมาพิจารณาอีกนั่นเอง

ที่ นร 1605/242๑

กรมประชาสัมพันธ์
ถนนราชดำเนินกลาง
กรุงเทพฯ 10200

๗ กุมภาพันธ์ 2534

เรื่อง ผลการพิจารณาเค้าโครงเรื่องย่อ ละครโทรทัศน์ เรื่อง สี่แผ่นดิน

เรียน หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.

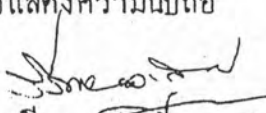
อ้างถึงหนังสือของสถานีฯ ที่ กก. 013/2534 ลงวันที่ 16 มกราคม 2534

ตามหนังสือที่อ้างถึง สถานีโทรทัศน์ ไทยทีวีสี ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ได้ส่ง
เค้าโครงเรื่องย่อ ละครโทรทัศน์ เรื่อง สี่แผ่นดิน ความยาว 35 ตอน ให้คณะกรรมการ
ตรวจพิจารณาภาพยนตร์ทางวิทยุโทรทัศน์ ตรวจพิจารณากรณีที่สถานีฯ จะนำไปสร้างเผยแพร่
ออกอากาศนั้น

คณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้กองงาน กว. เป็นผู้พิจารณา กองงาน กว. ได้
พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้นำไปสร้างเผยแพร่ออกอากาศได้ โดยระมัดระวังให้อยู่ใน
ขอบเขตตามกฎ และระเบียบของ กว. หากตอนใดไม่เหมาะสม คณะอนุกรรมการฯ ซึ่ง
ตรวจพิจารณาประจำวัน อาจพิจารณาคัดทอนตามที่เห็นสมควรได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวรพล ดวงสูงเนิน)

ผู้อำนวยการกองงาน

คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

กองงาน กว.

โทร. 2823714 - 5

3. งบประมาณหรือเงินทุน การดำเนินงานของบริษัทผู้ผลิตละครโทรทัศน์จะต้องใช้เงินลงทุนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะสภาพการแข่งขันกันในปัจจุบันที่จะผลิตละครมาสนองความต้องการของผู้ชมได้ไม่ว่าจะเป็นค่าตอบแทนให้นักแสดง ค่าเช่าสถานที่ และอุปกรณ์ค่าจ้างทีมงานและอื่น ๆ อีกมากมายที่ต้องใช้เงินทุนมาหมุนเวียนเพื่อให้เกิดความสมดุลย์กันในเรื่องของคุณภาพของงาน และการลงทุน

ในปัจจุบันแหล่งเงินทุนในการผลิตละครโทรทัศน์ นั้นแบ่งตามลักษณะการดำเนินงาน ละครออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.1 จากสถานี วนกรณีที่ผู้ผลิตละครนั้น รับจ้างสถานีผลิตละครไม่ว่าจะเป็นลักษณะรับจ้างเฉพาะหน้าที่ เช่น รับจ้างตำแหน่งผู้กำกับการแสดง ตำแหน่งธุรกิจกองถ่าย หรือ ตำแหน่งผู้เขียนบท หรือจะเหมาจ้างระบบผู้จัดทางสถานีก็จะเป็นผู้ให้ทุนสนับสนุนในการผลิตทั้งหมด โดยที่ผู้ผลิตจัดทำเป็นใบเบิกไปตามหลักฐานทางการเงิน สำหรับกรณีที่ได้รับเหมาจ้างระบบผู้จัดนั้น ผู้จัดจะต้องบริหารเงินเองทั้งหมด ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว ค่าผลิตละครโทรทัศน์ต่อตอนในปัจจุบันใช้ทุนในการผลิต ตั้งแต่ 1 แสน ถึง 3 แสนบาท ต่อตอน (ปี 2536) ในเรื่องนี้ คุณอัจฉราวดี กุลไพจิตร (เถาเสถียร) ผู้จัดละครโทรทัศน์ในนามบริษัท เอ.เค. ปรอดักชั่น และคุณสุชีลา กัลย์จาฤกในนามบริษัทกันตนา กล่าวไว้ว่า

...ลักษณะการดำเนินงานของเราก็เป็นการรับจ้างสถานีเป็นผู้ผลิตละครในเรื่องของการลงทุน ก็จะได้มาจากสถานีเป็นตอน ๆ เช่น ได้รับมา 1 แสนบาท เราก็ต้องมาบริหารเงินก้อนนี้ สำหรับค่าตัวนักแสดง ค่าสถานที่ ค่าอุปกรณ์ประกอบฉาก ตลอดจนค่าจ้างทีมงาน เช่น ผู้กำกับการแสดง ผู้เขียนบท เป็นต้น (อัจฉราวดี กุลไพจิตร. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2536)

...การทำงานของบริษัทเรากับช่อง 7 คือเป็นลักษณะที่เราจะจ่ายไปก่อนแล้วทำรายงานขึ้นมาว่าเรามีค่าใช้จ่ายอะไรไปบ้างแล้วต่อตอน ซึ่งเราจะทำเป็นบัญชีมีค่าเขียนบท ค่าผู้กำกับ ทีมงานอื่น ๆ แล้วก็ทำอีกส่วนหนึ่งคือค่าตัวแสดง (สุชีลา กัลย์จาฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

3.2 จากบริษัทที่สนับสนุนรายการ (Agency) หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ ในกรณีของบริษัทผู้ผลิตละคร ชื่อเวลามาจากสถานีมาเพื่อผลิตละครไปออกอากาศรายได้หลักก็จะมาจาก "การขายโฆษณา" เข้ารายการละครที่ตนเองผลิต และนำรายได้นี้ไปหมุนเวียนในการดำเนินงานต่อ ๆ ไป

ลักษณะการดำเนินงานที่ดังขบประมาณมาจากผู้สนับสนุนรายการนั้นจะเห็นชัดเจนในสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 และช่อง 9 ที่มีนโยบายขายช่วงเวลาออกอากาศให้แก่บริษัทต่าง ๆ และบริษัทผู้ผลิตนั้น เลี้ยงตัวเองด้วยการขายหรือเช่าช่วงเวลาโฆษณาเพื่อนำรายได้เหล่านี้ไปบริหารงานในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ต่อไป

...การทำงานของเรากับช่อง 5 นี้เราต้องอาศัยเอเจนซี่ ที่จะมาเป็นรายได้หลัก เพราะเราซื้อเวลาจากช่อง 5 เพื่อมาบริหารเอง ถ้าสมัยก่อนละคร 1 ตอนค่า โปรดักชั่นก็ประมาณ 1 แสน 2 หมื่น แต่สมัยนี้คงไม่ได้ ค่าพร็อพ (Prop) สถานี ค่าเขียนบท ค่านักแสดงหลายคนก็เป็นหมื่นแล้ว ดังนั้นถ้าเราต้องการให้เอเจนซี่เขา แพลน (Plan) โฆษณาให้เรา ก็ต้องแข่งขันกันสูงต้นทุนก็สูงตามไปด้วย (สุชีลา กล้วยจาก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

...ค่าใช้จ่ายของบริษัทเราก็จะรับจากการขายโฆษณาให้กับเอเจนซี่ เถานี้เขามีหน้าที่แค่ขายเวลาให้เราเป็นช่วง เราต้องขายเวลาเองและค่าใช้จ่ายสมัยนี้ก็ค่อนข้างสูงตอนหนึ่ง ๆ ก็ประมาณแสนกว่า ๆ ตอนเริ่มก็ทำเจ้าจอมไปอังกฤษ อันนี้จ่ายเกินเพราะทะเลาะเรื่องแรกทุกอย่างต้องสมบูรณ์ ถ้าเราทำอะไรหลอก ๆ คนดู เขาโฆษณาที่ไหนจะมาเข้าละครเราละ (กอบสุข จารุจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537.)

จากการศึกษาพบว่า งบประมาณหรือเงินทุนที่ผู้ผลิตนำมาใช้จ่ายในการผลิตละครโทรทัศน์นั้นจะได้รับจาก 2 แหล่งตามนโยบายของสถานีที่มีลักษณะการดำเนินงานที่เหมือนและต่างกัน กล่าวคือถ้าลักษณะการดำเนินงานแบบจ้างผู้ผลิตทำการผลิตสถานีจะเป็นผู้ตัดสินใจในการใช้จ่าย แต่ถ้าบริษัทผู้ผลิตซื้อช่วงเวลาการบริหารเองนั้นอำนาจการตัดสินใจก็ขึ้นอยู่กับบริษัท ทั้งนี้จะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ บริษัทที่สนับสนุนรายการด้วย

สำหรับ บริษัทผู้ผลิตบางรายที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าทุนที่ตัวเองมีอยู่ เช่น จำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อขยายกิจการโดยจัดหาอุปกรณ์การผลิตเพิ่มเติม หรือลงทุนจัดสร้างปรับปรุงโรงถ่ายขึ้นมาใหม่ บริษัทก็จำเป็นต้องอาศัยแหล่งเงินทุน จากสถาบันทางการเงินต่าง ๆ มาเสริมในการดำเนินงานด้วยโดยมากมักจะได้เงินทุนมาจาก

3.2.1 ธนาคารพาณิชย์ หรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สถาบันทางการเงินประเภทนี้จะ เป็นแหล่งสนับสนุนเงินทุนให้กับบริษัทผู้ดำเนินงานผลิตรายการในรูปแบบของการกู้ยืมหรือปล่อยสินเชื่อ และพบว่าบริษัทผู้ผลิตรายการทุกบริษัท ได้อาศัยแหล่งเงินทุนประเภทนี้เพื่อช่วยเสริมในการดำเนินงานของบริษัทนอกเหนือไปจาก "การขายโฆษณา" เข้ารายการโดยตรง

3.2.2 การได้รับการส่งเสริมสิทธิบัตรการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนหรือ ปีรโอไอ (BOI) การอนุมัติ ปีรโอไอ นี้รัฐบาลจะให้กับผู้ประกอบการทางอุตสาหกรรมที่จำเป็นต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมาก และรัฐบาลเล็งเห็นว่าธุรกิจการผลิตรายการโทรทัศน์มีลักษณะเป็น "อุตสาหกรรม" ประเภทหนึ่งจึงจัดให้ธุรกิจการผลิตรายการโทรทัศน์มีสิทธิในการขอรับสิทธิบัตรส่งเสริมการลงทุนได้ โดยบริษัทผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ที่ได้รับอนุมัติ ปีรโอไอ จากรัฐบาล คือ บริษัทกันตนาวิดีโอ โปรดักชั่น และบริษัท วีพีซี ซึ่งทั้งสองบริษัทได้รับสิทธิบัตรส่งเสริมการลงทุนในประเภท "กิจการผลิตภาพยนตร์ด้วยระบบโทรทัศน์" ซึ่งกันตนาได้รับ ปีรโอไอ ตั้งแต่แรกตั้ง (ปี 2523) โดยรัฐบาลเล็งเห็นว่าค่าภาษีอุปกรณ์การผลิตรายการโทรทัศน์มีอัตราสูงมาก ถ้าปล่อยไว้บริษัทที่ซื้ออุปกรณ์ในราคาที่สูงภาษีก็คงต้องใช้เงินมาก จึงอนุมัติ ปีรโอไอ ให้ซึ่งต้องลงทุนกิจการนั้น ๆ ตามาขึ้นตอนที่รัฐบาลกำหนดมา

3.2.3 การดำเนินธุรกิจในรูปแบบบริษัทมหาชน (การเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์) การเข้าตลาดหลักทรัพย์มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการขยายทุนหรือเพิ่มค่าของทรัพย์สินเป็นการระดมทุน จากการขายหุ้นให้บุคคลทั่วไป เช่น บริษัทกันตนาที่พร้อมที่จะจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชน โดยขณะนี้ได้มีการศึกษาหาข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ ไว้แล้วเสร็จ เพื่อนำให้คณะผู้บริหารของบริษัทตัดสินใจในขั้นสุดท้าย (สุชีลา กัลย์จาฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

ดังนั้นงบประมาณหรือเงินทุน ในการดำเนินการผลิตนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำการผลิตละครโทรทัศน์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีซึ่งเงินในการผลิตละครแต่ละ เรื่องนั้นต้องใช้เงินทุน

จำนวนมากไม่ว่าจะเป็นการให้ดารา การซื้อบทประพันธ์ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งบางสถานีย่าง ช่อง 3 และช่อง 7 นั้นจะเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผลิตละครตามความเหมาะสมของเรื่อง ส่วนช่อง 5 และช่อง 9 นั้น ทางสถานีจะขายช่วงเวลาให้กับบริษัทผู้ผลิต ดังนั้น บริษัทผู้ผลิตก็ต้องมีทุนหมุนเวียนหรือกู้ยืมจากสถาบันทางการเงิน นอกเหนือจากการขายเวลาโฆษณาให้กับเอเจนซีต่าง ๆ

4. ผู้ชม คือ เป้าหมายหลัก (Main target) ของการผลิตละครโทรทัศน์ ดังนั้น ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์มักจะให้ความสำคัญกับจุดนี้เป็นข้อคำนึง เริ่มต้นโดยที่จะต้องผลิตรายการออกมาตอบสนองความต้องการของผู้ชมส่วนใหญ่ให้ได้ และพร้อมจะรับฟังปฏิกิริยาสะท้อนกลับ (feed back) จากบุคคลเหล่านั้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมาแก้ไขหรือปรับปรุงงานละครของบริษัทฯ ให้ออกมาดีที่สุดในที่สุด

ผู้ผลิตละครโทรทัศน์จากบริษัทต่าง ๆ ได้ให้ทัศนะในเรื่องความสำคัญของผู้ชมดังนี้

...ผู้ชมมีอิทธิพลมากการทำละครต้องไม่ทรยศต่อผู้ชม ที่จะทำงานแข่งกับตัวเองเสมอ การทำงานจะปรับปรุงอยู่เสมอไม่อยู่กับที่ เช่น ละครเรื่อง ตุ๊กตาเริงระบำ ท้าให้นักศึกษาดูเป็นเรื่องสนุกसानแบบวัยรุ่น อย่างฉายยที่จบใบ พี่ก็ทำให้ผู้ชมอายุ 40 ปี ขึ้น คือต้องการแสดงให้เห็นถึงศิลปวัฒนธรรม การรำ การร้อง เสนอการเป็น พีเรียด (Period) คือจะเสนอว่าครั้งหนึ่ง การรำ การร้องเคยมีอิทธิพล กับเขามากในสมัยหนุ่มสาว และจะเป็นประโยชน์กับเด็กรุ่นนี้ว่า วัฒนธรรมของเราเป็นอย่างไรบ้าง ฉะนั้นการที่เราจะกำหนดเรื่องจะต้องคำนึงถึงผู้ชมเป็นหลัก ต่อมาเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่เรารัก เราชอบ และอ่านมาก่อนทั้งหมด (วรายุทธ มิลันทจินดา, สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2536)

...การทำงานทุกวันนี้ ทำเพื่อเข้าถึงใจผู้ชมให้ได้มากที่สุด แล้วก็นำเสนอให้ผู้ชมได้รับานสิ่งที่ผู้ชมจะพัฒนาและก้าวตามไปกับเราได้บางครั้ง อาจนำเสนอบ้าง แต่เราก็สอดแทรกบางสิ่งบางอย่างลงไปไม่ควรย่ออยู่กับที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง (ศุภกษร. สัมภาษณ์, 14 กันยายน 2536)

...สื่อโทรทัศน์ เป็นสื่อที่แทรกอยู่ในคนหมู่มากต้องคำนึงถึงคนหมู่มาก คือทำให้เขาเข้าใจ
ของที่ขายมันให้ความแตกต่าง และการทำอะไรให้ผู้ชมติดตามได้ หรือจะประสบความสำเร็จ
ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ คือคนดูแล้วเข้าใจเนื้อหาของเรา และละครต้องสนุก ให้ความบันเทิงกับคนดู
นำเสนอสิ่งใหม่ ๆ ความจริงรสนิยมผู้บริโภค พร้อมจะรับอยู่แล้วเพียงแต่เราผู้ผลิตจะต้องหาสิ่ง
ดี ๆ ให้ความเสพย์ คือเรื่องดี มีเหตุผลให้มากขึ้นอีก (ดวงกมล ลีมเจริญ, สัมภาษณ์,
30 กรกฎาคม 2536)

...ตอนคัดเลือกดารารอง ต้องดูจากตรงนี้ว่าผู้ชมที่บ้าน ชอบคนไหน อยู่ตอนนี้ดารารอง
ไหนที่ฮอตที่สุด ก็จะเอาคนนั้นมาเล่น จะสังเกตได้ว่าถ้าใครฮอตอยู่ดูไปเถอะทุกช่องจะเห็นแบบ
ฮาวมาอีกแล้วหรือ พอเปลี่ยนช่องมาก็จะมาเจออีก คือคนจะดูใจคะแต่ในความรู้สึกของเราที่มี
ความรู้สึกว่าถ้ามันมากเกินไป พี่ว่าพี่เป็อนะคะ ถ้ามันมานาน ๆ ที่เจ๋งเลยจะประทับใจกว่า
แต่อย่างว่าคนดูกับเราคนละความคิดกัน เพราะฉะนั้นยังงั้นเราก็ต้องแพ้ต้องให้ผู้ชมเป็นคนตัดสิน
เรา เราก็ต้องตามใจเค้า นอกจากเรามีเหตุผลส่วนตัวว่าเราไม่สามารถจะได้คนนั้นมา
(สุชีลา กัลย์จากฤก, สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

...ผู้ชมนี้ถือว่าเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานส่วนหนึ่งและส่วนใหญ่ด้วย เราจะต้อง
ศึกษาก่อนว่าเค้าจะดูอะไร แนวไหน ชอบดารารองคนไหน เพราะเขามีโอกาสเลือกมากทุกช่องทำ
ละครหมดใจ ฉะนั้นเขาจะเป็นคนกำหนดสังเกตดูแล้วกันถ้าละครเรื่องไหนบูมมาก ๆ ก็ยึดเรื่อง
ไปจบบายหรือบางบางเรื่องก็จบเร็วเกินไปกว่าที่จะเป็น (กอบสุข จารุจินดา, สัมภาษณ์,
8 มีนาคม 2537)

จากการศึกษาพบว่าผู้ชมนั้น มีอิทธิพลต่อการผลิตละครโทรทัศน์ตั้งแต่เริ่มกระบวนการ
จนจบเพราะรายได้หลักในการผลิตละครไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบที่สถานีทำเองหรือผู้ผลิตซื้อเวลา
มาผลิตรายการต่างก็เพื่อจะแสวงหากำไรจากการขายเวลาโฆษณาให้กับบริษัทต่าง ๆ ซึ่งบริษัท
ที่สนับสนุนรายการนั้น ๆ ต่างก็มีข้อพิจารณาหลักที่ว่าจะต้องโฆษณาในรายการที่มีผู้ชมจำนวนมาก
และความจำเป็นนี้เองได้กลายเป็นที่มาของการวิจัยทางตลาดที่มีการลงทุนสูง ที่ต้องการทราบ
ว่าผู้ชมแต่ละรายการคือใคร เป็นผู้ชมระดับใด ซึ่งจะทำให้โทรทัศน์ผลิตรายการที่สามารถเรียกผู้ชม

ได้ง่ายขึ้น และในขณะที่เดียวกันก็ช่วยให้ผู้อุปถัมภ์รายการทนายกลุ่มผู้ชมที่เขาต้องการจะซื้อได้ ฉะนั้นผู้ชมจึงมีบทบาทในการผลิตละครอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกเรื่อง หรือนักแสดง หรือแม้แต่จะเป็นการกำหนดแนวเรื่อง ความยาวของเรื่องได้

5. ผู้อุปถัมภ์รายการ/บริษัทตัวแทนโฆษณา (agency) ผู้อุปถัมภ์รายการเข้ามา มีบทบาทหรือเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตรายการในลักษณะของธุรกิจ (Economic Exchange) เพราะผู้ชมเป็นกลุ่มเป้าหมายเดียวกันกับการโฆษณาสินค้าของผู้อุปถัมภ์รายการ ดังนั้นละครโทรทัศน์จึงเป็นวิถีทางที่ผู้ชมจะมาสืงสินค้าของเขาได้ ข้อพิจารณาหลักของผู้อุปถัมภ์รายการก็คือ ขนาดและสัดส่วนผสมของผู้ชมที่รายการจะดึงดูดมาให้มากที่สุด ละครโทรทัศน์โดยเฉพาะรายการละครโทรทัศน์จึงเป็นสื่อที่ดำเนินการโฆษณาประเภทสินค้าที่มวลชนบริโภค (Mass consumer Products)

สำหรับรายการละครช่วงหลังข่าวทาง ช่อง 3 และช่อง 7 บริษัทตัวแทนโฆษณา หรือ เอเจนซี (Agency) จะเป็นตัวแทนของบริษัทสินค้าหรือบริการในการซื้อเวลาเนื่องจาก ทางสถานีทั้ง 2 ขยายเวลาทั้งปีในลักษณะให้ควด้าแก่ เอเจนซี ซึ่งลักษณะการซื้อเวลาเช่นนี้ สถานีช่อง 7 เป็นผู้ริเริ่มประมาณ พ.ศ. 2529 หลักเกณฑ์ที่บริษัทโฆษณาใช้การซื้อเวลา คือ ขนาดของผู้ชมเมื่อประจวบกับเวลาไพรม์ไทม์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ดีว่าดีที่สุด เพราะเป็นช่วง ที่คนจะเปิดโทรทัศน์มาก เอเจนซีจึงยอมซื้อเวลาตลอดทั้งปี ทำให้ผู้ผลิตละครของสถานีจะต้อง รักษาเรตติ้งละครของตนให้สูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา หากละครเรื่องใดเรตติ้งไม่ค่อยสู้ดี ก็ต้องหา เรื่องใหม่มาเสนอต่อไป คือทำให้ละครเรื่องนั้นจบกระชับขึ้น

ส่วนละครทางช่อง 5 และช่อง 9 สถานีโทรทัศน์จะขยายเวลาให้ผู้จัดละคร ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้จัดที่จะต้องหาผู้อุปถัมภ์รายการเอง ผู้อุปถัมภ์รายการจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล โดยตรงกับผู้จัดของสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 และช่อง 9 ซึ่งจะส่งผลตั้งแต่เริ่มกระบวนการผลิต เพราะผู้จัดมักจะนำเสนอเรื่อง และผู้แสดงนำ เสนอให้เอเจนซีต่าง ๆ พิจารณาเพื่อการซื้อ เวลาและเพื่อการดำเนินไต่อย่างราบรื่นคือไม่กระทบต่อผลทางธุรกิจด้วย

...การหาโฆษณาหรือขึ้นการติดต่อเอเจนซี่ที่เราไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงเพียงแต่เราก็ทราบกันดีอยู่แล้วว่าธุรกิจละครโทรทัศน์ของสถานีขึ้นอยู่กับการขายโฆษณาได้ ถ้าละครเราไม่มีโฆษณานั้นหมายถึงความไว้วางใจที่สถานีจะมีให้เราครั้งต่อไปยังผู้จัดในสถานีเรามีไม่มากนัก แข่งขันกัน ถ้าเรารักษาระดับผลงานเราไม่ตรงตามความต้องการตลาดก็ยากเหมือนกันที่จะผลิตงานได้ต่อเนื่อง (อัจฉราวดี เถาเสถียร. สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2536.)

...เมื่อละครยังไม่ออกอากาศเอเจนซี่จะมีอิทธิพลมาก อย่างการกำหนดเรื่องละครแต่ละเรื่องมีที่มาต่างกัน อย่างเช่น ทัพวัลย์เมฆช่วงนี้ โลว์ซีซั่น (Low Season) โฆษณาเข้าน้อยเราจะต้องทำละครที่เป็น บิ๊กโปรดักชั่น (Big Production) เพราะลูกค้ามีงบน้อยในเมื่อเราต้องแข่งกับช่องอื่น ๆ การที่จะให้เอเจนซี่เขาเจียตงบมาให้เราก็ต้องทำอะไรที่ยิ่งใหญ่หน่อย (ดวงกมล ลีเมเจอร์. สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2536.)

...เอเจนซี่ ก็จะเน้นเรื่องดารานักแสดงอย่างบางที่เราจับได้กามาซึ่งเขาไม่รู้จำหรือไม่เคยเห็นก็จะมีปัญหา ถ้าหล่อจริงสวยจริงแล้วเล่นได้ด้วยก็รอดตัวไปอย่างตอนเลือกตัวละคร เล่นบ้านไร่ริมธาร พี่ก็รอดมาหนักเหมือนกัน พี่ถามผู้กำกับแล้วดูจากหนังสือแล้วเขาเล่นได้ พอผลงานเขาออกมาพี่ก็รอดตัว แต่ถ้าทำงานกับช่อง 7 นั้น ผู้บริหารเขาจะเป็นฝ่ายประสานงานกับเอเจนซี่เอง ฉะนั้น ฟีดแบค (feed back) ก็ไม่กระทบโดยตรงกับพี่ เพียงแต่รับนโยบายของช่องเท่านั้น จะชัดเจนตรงที่พี่ช่อง 5 คือต้องเอาเรื่องย่อให้ตลาดเค้าศึกษาแล้วเราก็จะเสนอว่าให้สครแสดงเป็นตัวอะไร บางทีเขาจะช่วยดูเหมือนกันอย่างชื่อเรื่องไม่สะดุดหูก็จะขอให้เราเปลี่ยนบ้างอะไรบ้าง ถ้าดูแล้วไม่เสียหายและเป็นประโยชน์ก็มักจะปฏิบัติตามไป (สุชีลา กัลย์จากฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

...เป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งเลยล่ะ เพราะเราซื้อเวลามาจากช่อง 9 มาผลิตละคร เราทำเป็นธุรกิจอย่างหนึ่งคือ จะต้องมีคนมาซื้อผลงานของเราตอนนี้ทุกช่องก็ทำละครกันหมด เราจะทำอย่างไรให้เอเจนซี่เขาจะมาซื้อเวลาเรามีว่า เขาก็จะดูว่าละครเรื่องไหนใครเล่นที่ตัดสินใจเลือกเข้าจอมมาทำเพราะ เป็นเรื่องที่มีตัวตนมากเราก็เลือกคนเล่นที่ตลาดต้องการได้มากจนทำให้ต้นทุนการผลิตของเราสูง แต่ไม่ทำอย่างนี้โฆษณาก็เข้าละครเราน้อยเสี่ยงต่อการขาดทุน (กอบสุข จารุจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537)

จากการศึกษาพบว่าเมื่อรายการละครเป็นที่นิยม ผู้อุปถัมภ์รายการจะเข้ามาบิณฑาทในการกำหนดเนื้อหาละครโทรทัศน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 และช่อง 7 ต่างก็พยายามรักษาอันดับความนิยมของผู้ชม (Rating) รายการละครของตน เพื่อผลจากการขายเวลาบิณฑาทของผู้อุปถัมภ์รายการจึงเป็นไปทางอ้อม ในขณะที่นักจัดรายการละครที่ชื่อเวลา ทางช่อง 5 ก็พยายามสร้างละคร แนวระชาานิยมเพื่อให้ละครมีการจัดอันดับความนิยมของผู้ชมสูง สามารถหาผู้อุปถัมภ์รายการได้จนต้องเสนอเรื่องให้ผู้อุปถัมภ์รายการพิจารณาบิณฑาทของผู้อุปถัมภ์รายการในการกำหนดเนื้อหาจึงเป็นไปในทางตรง

เมื่อหัวหน้าฝ่ายราชการ/ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์ นักจัดรายการละครและผู้อุปถัมภ์รายการ ต่างทำงานอยู่บนพื้นฐานของสิ่งเดียวกัน คือ การจัดอันดับความนิยมของผู้ชม เพราะเป็นที่มาของรายได้ จากการขายเวลาของสถานีโทรทัศน์และนักจัดรายการละคร ให้ผู้อุปถัมภ์รายการ ในขณะที่เดียวกันรายการที่มีจำนวนคนดูที่มากที่สุดก็เป็นรายการที่ผู้อุปถัมภ์รายการต้องการ พังทางการตลาดจึงเป็นตัวกำหนดเนื้อหาละครโทรทัศน์ ซึ่งตามทฤษฎีองค์กรของสื่อแล้ว ถือว่าเป็นการรวมศูนย์นิยมของผู้ผู้ชมส่วนใหญ่นั้นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ในขณะที่ผลงานที่มีความแปลกใหม่ริเริ่มสร้างสรรค์ต้องมีการลงทุนสูงทำให้เสี่ยงต่อการขาดทุนมิติทางเศรษฐกิจจึงเข้ามาบิณฑาทในการกำหนดในการผลิตผลงานทางวัฒนธรรม (Cultural Production) เนื้อหาของละครในปัจจุบันจึงมีลักษณะซ้ำ ๆ กัน คือถ้าละครแนวไหนประสบความสำเร็จด้านอันดับความนิยมของผู้ชมก็จะมีให้ชมกันอยู่มากในทุก ๆ สถานี ดังนั้นระบบธุรกิจของผู้อุปถัมภ์รายการจึงเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในการผลิตละครโทรทัศน์ที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะเป็นตัวกำหนดทิศทางของกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

6. เวลา สำหรับการผลิตละครโทรทัศน์นั้น เวลาเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดค่าที่ความสำเร็จของกระบวนการผลิตละครลู่ลวงไปด้วยดี และมีส่วนกำหนดความคล่องตัวในการทำงานในทาง ๆ ส่วนอย่างมากด้วย แต่ละขั้นตอนของการผลิตจึงต้องคำนึงเวลาในการทำงานอยู่เสมอ เวลาที่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตละครโทรทัศน์แบ่งออกเป็น

6.1 เวลาในการผลิต ระยะเวลาในการผลิตละครโทรทัศน์โดยทั่วไปต่อเรื่องนั้นจะใช้เวลาประมาณ 3-4 เดือน ซึ่งถ้าเกินจากนี้แล้วจะทำให้ความคล่องตัวในการทำงานนั้นน้อยลง เพราะการใช้เวลามาก ค่าใช้จ่าย บุคคลากรก็ต้องมีปัญหามากมาย ตามมามากมาย เช่น นักแสดงบางรายอาจจะไม่ได้ร่วมงานตามความเหมาะสม เพราะสาเหตุทำให้เขาหมดโอกาสในการรับงานอื่น ๆ อีกได้ หรืออาจจะ เป็นข้อกำหนดให้สถานีหรือผู้ผลิตบางรายอาจจะไม่เลือกที่จะร่วมงานกับการทำงานนานเกินกว่า 3-4 เดือนนี้ เช่น การผลิตละครเรื่องคัมภีร์สัญญา นั้น ใช้เวลาในการทำงานถึง 9-11 เดือน หรือเรื่องเพื่อนรักที่มีแต่นักแสดงเด็ก ๆ ใช้เวลาการผลิต 1 ปี ทั้งนี้ก็มีสาเหตุมาจาก บทใหม่ทันสมัย นักแสดงผู้กำกับที่มีงานอื่น ๆ ไม่มีคิวให้หรือติดงานอื่นอยู่ เป็นต้น ในเรื่องนี้มีผู้ผลิตละครได้ให้ทัศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

... ปัญหาคือเวลา ทั้งหมดไม่ว่าจะจุดไหนก็ตาม ไม่ว่างจะเป็นบทใหม่ทันสมัย กับบทใหม่ทันสมัยหรือนักแสดงไม่มีคิว ทั้งหมดมาจากเวลาส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นเวลาของการเขียนบท เวลาของการเตรียมงาน เวลาของการถ่ายทำเวลาที่นักแสดงจะมีคิวทำอะไรต่าง ๆ เนี่ย มันอยู่ที่เรื่องเวลาสรุปร่าง ๆ คือเวลาเป็นปัจจัยสำคัญในทุกกระบวนการเลยละ (ทองขาว ทวีรังษิณกุล. สัมภาษณ์, 13 กันยายน 2536.)

... เวลาในการถ่ายทำบางครั้ง เราก็มีจำกัดหรือบางฉากที่นักแสดงหลักอยู่รวมกันมาก ๆ เวลาที่คาราทุกคนจะให้พร้อม ๆ กันบางครั้งก็ค่อนข้างลำบากแล้ว ถึงแม้ว่าเขาจะถือเวลาสำหรับละครเราแล้วก็ตาม แต่นักแสดงบางคนเขาก็มีงานอื่นรอคิวอยู่เหมือนกัน ฉะนั้นเมื่อขอคิวเข้ามาแล้ว ก็ต้องทำงานกับเค้าให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ถ้าบังเอิญนักแสดงบางคนเล่นได้ไม่ค่อยสมบูรณ์นัก เช่น นักแสดงอาจจะเที่ยวศึกมาแบบเบร่อ ๆ พอมาถ่ายเล่นได้ดีบ้างไม่ดีบ้าง บางครั้งก็ต้องปล่อยไป เพราะต้องทำงานร่วมกับคนอื่นอีกหลายคน หรือเป็นฉากที่ใกล้จะออกอากาศอะไรอย่างนี้ (สุภัทธร, สัมภาษณ์. 14 กันยายน 2536.)

... ตอนกำกับคัมภีร์สัญญาแล้วใช้เวลาเนิ่นนานก็เพราะว่าต้องแบ่งเวลาทำงาน 2 อย่าง

บทโทรทัศน์ ก็มีแนวทางและความสมจริงค่อนข้างเข้มข้นมากขึ้น เป็นต้น คุณสยาม สัจจริบุตร ผู้กำกับการแสดง บริษัทดาราวีดีโอ กล่าวว่า

...ความเห็นของผมข้อหนึ่งคือ เวลาออกอากาศสำคัญที่สุด อย่างกลางคืนเนี่ยเวลาออกอากาศช่วงไพรม์ไทม์คนดูมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นช่องไหน ก็จะได้รับคามนิยมจากคนดูมาก เพราะว่าครอบครัวมาพร้อมกันที่บ้าน กำลังกินข้าว... ดูละครมีผู้ชมพร้อมที่จะดูสำคัญที่สุดละครจะดีจะอะไรยังไงก็แล้วแต่ไปออกซั๊กทีหนึ่ง ก็เสร็จเพราะฉะนั้นเวลาออกอากาศก็สำคัญที่สุด (สยาม สัจจริบุตร. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2537.)

เมื่อช่วงเวลาเป็นปัจจัยในการกำหนดผู้ชมและที่สำคัญเป็นปัจจัยในการกำหนดในการขายโฆษณาด้วยนั้น การทำงานที่มีคุณภาพ หรือสภาวะการแข่งขันในด้านผลงานก็จะมีตามมาด้วย ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนในเรื่องสถานที่ นักแสดง เป็นต้น คุณสุชีลา กัลย์จาฤก ผู้จัดการฝ่ายการคัดเลือกนักแสดง ของบริษัทกันตนา วิดีโอ ปรดักชั่น กล่าวว่าไว้ว่า

...ถ้าจะพูดถึงเวลาละครนะ ถ้าเป็นช่วงหลังข่าวตอนนี้ คือ ทุกคนจะแข่งขันกันมากเพื่อจะชิงความเป็นเจ้ายุทธจักร ช่วงนี้ก็เป็นอะไรที่คิดว่าทุกคนตั้งใจทำงาน เพื่อให้ผลงานออกมาดี เพราะทุกช่องเนี่ยจะหลังข่าวหมด การออนแอร์จะมากขึ้น เพราะฉะนั้นการจะทำละครตอนเนี่ยจะต้องทุ่มทุนสูงกว่าเก่า เท่าที่เปรียบเทียบบริษัทพีเนคะ จะต้องทุ่มทุนในการผลิตมากขึ้นในด้านการผลิตคือ ระยะเวลามันสั้นก็ลำบากใจนิดนึงแต่ว่าเราก็ต้องทำให้ได้ทุกอย่าง (สุชีลา กัลย์จาฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537.)

สำหรับบางสถานีอาจจะเลี่ยงไปออกอากาศในช่วงตีกว่าละครของช่องต่าง ๆ เช่น ช่องช่อง 9 เวลาออกอากาศละครของช่อง 9 จะเป็นช่วงเวลาที่แต่ละสถานีได้ออกอากาศละครไปหมดแล้วคือทางช่อง 9 จะนำเอาสารคดีมาขึ้นแทนละคร แต่เมื่อเปลี่ยนเวลาละครมาเหมือนกับแต่ละสถานีจึงเกิดผลกระทบค่อนข้างมากทำให้ผู้ผลิตละครจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นด้วย

...ตอนที่ทำละครเรื่องแรก คือเข้าจ่อมเนื้อออกอากาศต่อสี่ทุ่ม ช่องอื่นเขาจบหมดแล้ว

คนนอนตึกก็ยังคงจะมาดูละครเรามาก แต่เมื่อสถานีมีการปรับผังรายการเขาก็จับละคร รอยอาลัยที่เคยออกอากาศสี่ทุ่ม เวลาเดิมไปชนกับละครหลังข่าวช่องอื่น ๆ ที่เชื่อแน้อยู่อย่างว่า หลายคนเขายังดูละครเรื่องเก่า ๆ ของเขาอยู่ก็ทำให้ละครของเราได้รับความสนใจน้อยลง ไป (กอมสุข จารุจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537)

จากการศึกษาพบว่า เวลาทั้งเวลาในการผลิตและเวลาในการออกอากาศนั้นเป็น ปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดความสำเร็จในการดำเนินงานและครีเอทีวิตีได้เป็นอย่างดีในขณะเดียวกัน อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ ของการผลิตละครโทรทัศน์ก็เกิดจากสาเหตุของ เวลานั้นไม่เป็นไปตามคาดหมายด้วยเช่นกัน

7. สถานที่ เป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะสร้างภาพที่ออกมา หรือให้จินตนาการกับ ผู้ชมให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะการที่ตัวละครจะสามารถดำเนินเรื่องไปได้ั้นเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละฉาก แต่ละตอนก็จะอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ อาจเป็นในห้องส่ง หรือเป็นการถ่ายทำนอก สถานที่ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตละคร

7.1 สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อการผลิตในห้องส่ง ในอดีตละครโทรทัศน์นั้นมักจะใช้ชีวิต การสร้างสถานที่จำลองไว้ในห้องส่งหรือสถานที่ต่าง ๆ ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะนิยมถ่ายนอกสถานที่มาก แต่บางครั้งการขออนุญาตจากเจ้าของกิจการที่อาจไม่สำเร็จ โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อ เรื่องในอดีตที่ไม่สามารถหาสถานที่จริงถ่ายทำให้ภาพออกมาสมบูรณ์ และได้อารมณ์ของผู้ชม เช่น เรื่องนางทาส, สี่แผ่นดิน เป็นเรื่องในอดีตหลายสมัย โดยเฉพาะเนื้อเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ พระราชวังและบ้านขุนนางในสมัยก่อน สถานที่ถ่ายทำส่วนใหญ่จึงต้องสร้างฉาก เพราะเงื่อนไขที่ ว่าฉากดังกล่าวเป็นฉากหลักถ้าไปขอถ่ายนอกสถานที่จึงค่อนข้างลำบากในเรื่องเวลา ค่าใช้จ่าย ผู้กำกับละครทั้งสองเรื่องได้กล่าวถึงการเตรียมตัวในการถ่ายทำละครดังกล่าวว่า

...สี่แผ่นดินนั้น จะทำตามจินตนาการที่วางไว้คือ ตัววังต้องการถ่ายทำที่จริงก็ขอไป ที่สำนักพระราชวังเค้าไม่ให้คือเราก็ต้องการทำให้ชมและผู้อ่านหนังสือมีจินตนาการอย่างจริง ๆ เรา ติดต่อกับกรมศิลป์ ติดต่อพระราชวังบางปะอินผู้ดูแลที่พระราชวังนะทรงอนุญาต แต่สำนักพระราชวัง

ว่าให้ ำให้แต่หนังสือมา แล้วนำมาทำฉาก อย่างประตูลีสุดาวงศ์ ที่เป็นทางเข้าออกของแม่พลอย
เราก็สร้างขึ้น แต่เราไม่ได้สร้างในห้องส่ง เราสร้างหน้าสถานี เมื่อละครออกอากาศก็มี
สื่อมวลชน เขียนติชมมากมายอย่างคุณไข่มุก ชูโตเขียนว่าตํานักสร้างไม่เหมือนของจริงมีแค่
ประตูลีสุดาวงศ์เท่านั้น ที่จริงเพราะอาจไปถ่ายจากที่จริง พอเราอ่านดูก็พอใจมากเราประทับใจ
ความสำเร็จจนาคาให้ผู้เกี่ยวข้องเชิญเราไปดูการจำลองนั้น และมองเหมือนของจริง
(สมรักษ์ ฌรงควิชัย. สัมภาษณ์, 26 สิงหาคม 2536)

... เนื่องจากละครเรื่องนางทาส เน้นละครที่เรียกที่ต้องใช้เวลาในการถ่ายทำมาก
เป็นพิเศษเพื่อให้ภาพทุกภาพออกมาสมบูรณ์ในสายตาผู้ชมได้ฉากที่สมจริงสถานที่ถ่ายทำจึงปักหลัก
อยู่ที่โรงถ่ายลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานีมีการสร้างฉากทั้งหมดของเรื่องที่นี่
(สยาม สังวรินทร์. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2537.)

ภาพที่ 9 ฉากบริเวณพระราชวังที่สร้างอยู่บริเวณของสถานี
จากละครโทรทัศน์เรื่อง "สี่แผ่นดิน"

ภาพที่ 10 ฉากภายในบ้านของคุณเปรม และแม่พลอย ที่เป็นฉากสำคัญในการดำเนินเรื่องจาก
หนังสือสร้างขึ้นภายในห้องส่งภาพกำลังซักซ้อมบท และมวมกล้องก่อนถ่ายทำเรื่อง "สี่แผ่นดิน"

ภาพที่ 11 ฉากที่สร้างขึ้นในบริเวณโรงถ่าย ลาดหลุมแก้ว จากละครโทรทัศน์เรื่อง "นางทาส"

7.2 สถานที่จริง ในกรณีทำเนื้อเรื่องตัวละครจะต้องอยู่ในสถานที่ต่าง ๆ ในปัจจุบันนิยมใช้ถ่ายทำจากสถานที่จริงหรือใกล้เคียงเลยเพื่อความสะดวกต่อการถ่ายทำ และงบประมาณที่สร้างฉากที่เหมือนนั้นวัสดุและฝีมือของช่างนาฏการบางครั้งก็ลำบากต่อการจัดหา แต่การติดต่อจากสถานที่จริง แล้วเข้าไปถ่ายจะสะดวกกว่า เช่น โรงพยาบาล, วัด, โรงเรียน, ห้างสรรพสินค้า, โรงแรม ฯลฯ ทำให้ได้อารมณ์ในการชมมากกว่าหรืออย่างละครแบบนิทานพื้นบ้าน หรือละครจักร ๆ วงศ์ ๆ นั้นมักจะเลือกวัดสวย ๆ ถ่ายทำเป็นพระราชวังของพระเอกนางเอก เสียส่วนใหญ่ หรือบางครั้งถ้ามีความจำเป็นต้องกล่าวถึงเนื้อเรื่องในต่างจังหวัดต่างประเทศก็จะถ่ายทำกันในสถานที่จริง ๆ เลย มักจะไปสร้างฉากเหมือนในสมัยก่อนแล้ว ยิ่งสภาวะการแข่งขันในการผลิตละครด้วยแล้ว สถานที่ในการถ่ายทำก็เป็นปัจจัย สำคัญที่ผู้ผลิตจะคำนึงถึงอย่างมากแม้ปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ละครเรื่องวันนี้ที่รอคอย, ละครเรื่องน้ำตาหยดสุดท้ายมีเนื้อเรื่องที่ย่องงกก็จะไปถ่ายที่ย่องงก ละครเรื่องยามเมื่อลมพัดหวานมีการถ่ายที่ยุโรปก็จะไปถ่ายที่ยุโรปจริง ๆ ละครเรื่องเจ้าจอมถ่ายที่อังกฤษ ถ้าไม่มีเนื้อเรื่องในต่างประเทศก็มักจะเก็บภาพสวนสาธารณะ โรงพยาบาล โรงแรมอยู่เสมอ ๆ เป็นต้น

ภาพที่ 12 ถ่ายจากสถานที่จริงคือ สวนหลวง ร.9 เป็นฉากหนึ่งงาน "รักานรอยแค้น"

ภาพที่ 13 ฉากงานเลี้ยงในโรงแรมที่ถ่ายจากสถานที่จริง จากเรื่อง "รักในรอยแค้น"

ภาพที่ 14 ถ่ายในสถานที่จริงในต่างประเทศถ่ายที่ฮ่องกง จากเรื่อง "น้ำตาหยดสุดท้าย"

ภาพที่ 15 ถ่ายจากสถานที่จริงเทือกเขาทิวลิป สวิตเซอร์แลนด์ จากเรื่อง "ยามเมื่อลมพัดหวาน"

ในบางครั้งการถ่ายภาพจากสถานที่จริงนั้น เพื่อความสมจริงบางครั้งเทคนิคการถ่ายภาพของผู้ผลิตอาจจะนำกล้องผูกติดกับรถเพื่อจับภาพขณะที่ตัวละคร สนทนากันภายในรถ ซึ่งถ้าตามความเป็นจริงจะต้องสามารถเห็นภาพรอบข้างภายนอกได้ด้วย จึงจำเป็นต้องถ่ายโดยการติดกล้องไปข้างใดข้างหนึ่งแล้วถ่ายภาพออกมา (ดังภาพที่ 17) หรือกรณีที่ต้องได้ภาพที่ใกล้ชิดสมจริงมาก ๆ จะเกินความสามารถของอุปกรณ์ แล้วเช่น ขณะนักแสดงอยู่นั้นบางครั้ง ช่างกล้องก็ต้องลงไปถ่ายในน้ำด้วยก็มี (ดังภาพที่ 18)

ภาพที่ 16 การถ่ายภาพบริเวณวัดและบอกถึงความเป็นอดีต ซึ่งจัดฉากโดยนางาอุบกรณ์สมัยนั้นมาประกอบด้านหลัง (ป้ายโฆษณา)

ภาพที่ 17 กล้องทางขวามือจะถ่ายภาพขณะรถแล่นทำให้ภาพสมจริงมากขึ้น "บัลลังก์เมฆ"

ภาพที่ 18 ภาพขณะถ่ายทำละครเรื่อง "นางทาส"

การสร้างฉากหรือการหาสถานที่จริงเพื่อการถ่ายทำนั้น จึงเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ เพราะจะเป็นส่วนทำให้ละครโทรทัศน์ที่สื่อออกมา เป็นภาพที่ชัดเจนและสมบูรณ์ที่สุด ว่าในขณะที่ผู้ชมกำลังรับชมอยู่นั้นตัวละครกำลังทำอะไรอยู่ที่ไหน เช่น กำลังสนทนาอยู่ในรถก็สามารถแทนสายตาด้วยภาพเคลื่อนไหว โดยการผูกกล้องไว้ข้างรถที่ตัวละครกำลังสนทนา ก็สามารถทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกอยู่ในเหตุการณ์เดียวกับตัวละครหรือแม้แต่ฉากในน้ำ การถ่ายทำก็จำเป็นต้องไปถ่ายในน้ำด้วย หรือแม้แต่การที่ตัวละครนั้นมีกิจกรรมหรือใช้ชีวิตในต่างประเทศก็ต้องมีภาพต่างประเทศจริง ๆ เพื่อความสมจริงตามเนื้อเรื่อง จนบางครั้งกลายเป็นการแข่งขันทางธุรกิจอย่างหนึ่ง

... ข้อคำนึงในการคัดเลือกงานมาทำนั้น อีกอย่างที่ต้องดูก็คือเราต้องดูว่าคนอื่นเขาทำอะไรไปถึงไหน อย่างโปรแกรมหลายปีเราอยากให้เป็นเรื่องสบาย ๆ เพราะบัลลังก์เมฆ

เป็นเรื่องหนักเราก็อยากหาวิวหรือสถานที่สวย ๆ เรื่องสบาย ๆ มาเสนอ อีกอย่างเรารู้ว่า ช่อง 7 มีวันนี้ที่รอคอย ช่อง 3 มีน้ำตาหยดสุดท้าย ทั้ง 2 เรื่องถ่ายต่างประเทศหมด เราก็เลือกยามเมื่อลมพัดหวน ประจวบเหมาะพอดีมีฉากต่างประเทศตั้งหลายประเทศ (ดวงกมล ลีเมเจอร์. สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2536.)

... พี่ทาเจ้าจอม อย่างที่บอกว่าเป็นการเริ่มต้นทุกอย่างจึงต้องสมจริงยิ่งใหญ่ลงทุนมากส่วนหนึ่งเราให้ความสำคัญกับสถานที่มากคืออันเนื่อเรื่องพระเอกต้องไปอังกฤษเราก็ต้องทำให้ไปจริง ๆ พี่ทณไม่ได้ที่จะให้สร้างฉากอยู่ในห้องแล้วใส่เสื้อกันหนาวอะไรเนี่ย พอฉากอื่นก็เอาภาพมาอินเสริดเอา ในเมื่อมีฉากประเทศอังกฤษก็ต้องไปอังกฤษจริง ๆ (กอบสุข จารุจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537.)

จากการศึกษาพบว่าสถานที่ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสมบูรณ์ให้กับกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ การสร้างฉากในห้องส่งนั้น ก็ยังมีส่วนสำคัญอยู่ถึงแม้ว่าจะนิยมมาใช้สถานที่จริงกันมาก เพราะกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ซึ่งเป็นงานศิลป์ที่ผสานระหว่างจินตนาการกับความเป็นจริง เช่น มีสองหนท้ายตัว หรือเหาะอยู่ในอากาศได้ เทคนิคในการถ่ายทำอาจจะต้องอาศัยฉากที่มีสีฟ้าหรือน้ำเงิน ต้องทาสีที่ผนัง เพื่อใช้กับเทคนิคการทาคอโรมาคีย์ (Chroma key) หรือบางฉากที่ต้องมีระเบิดหรือต้องถ่ายฉากตึก ๆ นั้น ไม่สามารถถ่ายทำจากสถานที่จริง ๆ ได้ก็จำเป็นต้องสร้างฉากในห้องส่งหรือบริเวณโรงถ่ายเพื่อใช้สถานที่นั้นอย่างคสองตัว

กรณีการใช้สถานที่จากสถานที่จริงนั้น ลดขั้นตอนในกระบวนการผลิตละครได้มากและสร้างความสมจริงให้กับละครได้อย่างดี นอกจากนี้สถานที่นั้นกลายเป็นปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งในการแข่งขันกันสำหรับการเลือกเรื่องของแต่ละสถานีที่จะทำให้เป็นผลทางธุรกิจที่ดีต่อไปอีกด้วย

8. เทคโนโลยี ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในรูปแบบต่าง ๆ นั้นเป็นปัจจัยในการพัฒนาและอำนวยความสะดวกในการผลิตละครได้อย่างดี เพราะการผลิตละครโทรทัศน์ให้ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องอาศัยเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการบันทึกภาพตลอดจนเทคนิคพิเศษต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาของเทคโนโลยีนั่นเอง

กล้องโทรทัศน์เป็นอุปกรณ์ในการถ่ายทำละคร จะเรียกได้ว่ามีหน้าที่เป็นสายตาให้กับผู้ชม การดำเนินเรื่องของละครจะเป็นส่วนใด ภาพที่ออกมาชิ้นส่วนต้องใส่ใจเทคนิคจากการถ่ายทำของกล้องโทรทัศน์ทั้งสิ้น หรือจะเรียกว่าเป็นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตรายการ ซึ่งอาจทำให้ผู้ผลิตสามารถประหยัดเวลาในการทำงาน ประหยัดแรงงาน และช่วยลดค่าใช้จ่ายในการผลิตหรือแม้แต่การช่วยทำให้เกิดสภาพความคล่องตัวในการทำงานได้

สำหรับนางของรายการละครที่ถูกผลิตออกมานั้น ก็จะเป็นภาพที่น่าติดตามชมมากขึ้น หรือสามารถสร้างความดึงดูดใจจากเนื้อหาของละครโดยอาจใช้เทคนิคทางด้านการถ่ายภาพ เทคนิคด้านการตัดต่อภาพ เทคนิคการใส่เสียงประกอบเข้าช่วย ซึ่งเท่ากับเป็นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของละครโทรทัศน์ โดยอาศัยเทคนิคต่าง ๆ ทางการผลิตของเทคโนโลยี

ในการถ่ายทำละครโทรทัศน์นั้น ภาพบางภาพที่ได้จำเป็นจะต้องนำเอาเครื่องมือต่าง ๆ มาช่วยเสริมความสามารถของกล้องและมีมือของคนถ่ายด้วย เช่น ในบางฉากต้องการให้กล้องออกมาจากวัตถุ แล้วค่อย ๆ ยกสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เห็นวัตถุจากมุมที่สูงกว่า ซึ่งการถ่ายแบบนี้จำเป็นต้องใช้ "เครน" (Crane) มีลักษณะเป็นบันไดขยับของ (เครื่องมืออันนี้มีลักษณะเป็นบันไดขยับของแต่ที่ไม่ต้องมีการตัดภาพแต่ประการใด)

การผลิตละครโทรทัศน์ ปัจจุบันอาศัยเครื่องมือชนิดนี้ค่อนข้างมาก เพราะสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการถ่ายทำละครโทรทัศน์ ก็คือความสัมพันธ์ของภาพและเรื่องที่จะแสดงให้ผู้ชมได้เข้าใจ หมายถึงความเหมาะสมในการใช้ภาพใด ๆ บรรยายเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงการนำชมกล้อง ในการที่จะช่วยเสริมสร้างความสนใจของผู้ชมให้มากขึ้น ไม่ว่าถึงความสนใจของผู้ชมไปจากเนื้อเรื่องที่จะแสดง และด้วยคุณสมบัติของสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์นั้น คือสามารถอธิบายเรื่องราวให้เข้าใจด้วยภาพและเสียง ดังนั้น จึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องใส่ใจภาพทุกภาพมีความสำคัญต่อการเล่าเรื่องให้มากที่สุด และในบางฉากอาจต้องการถ่ายภาพแบบพิเศษเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม แต่ในขณะเดียวกันบางฉากก็ไม่มี ความ

จาเป็นใด ๆ ที่จะต้องนำการถ่ายภาพแปลก ๆ มาใช้ เพราะอาจจะทำให้กำลังในการเล่าเรื่องลดลงไปได้

...บ่วง เป็นงานที่พอใจมาก คือมีเป้าหมายทิศทางแน่นอน คือต้องเสนอภาพออกมาลักษณะกึ่งนั่งกึ่งละคร และภาพที่ได้ก็เป็นภาพที่ผู้ชมมักจะไม่ค่อยเห็นบ่อยนัก เช่นภาพเอกซ์ตรีมโกลสอัพ (Extreme close-up) ที่ค่อย ๆ ดึงคนดูเข้าไปที่หน้าตัวแสดงแล้วโกลสอัพ (Close-up) ไปที่ลูกตาดำนักแสดงโกลส (Close) ไปที่เบ้องลึกข้างใดข้างหนึ่งจะเป็นภาพกลมโรตกับเฟรม ซึ่งผมใช้กล้องค่อย ๆ ดอลลี่ (Dolly) เข้าไปถึงจุดตาของนางเอก สำหรับภาพลักษณะนี้ ผมจะใช้ในโอกาสที่จะสื่อความหมายของภาพเท่านั้น (กาจเกษม เวสสุบุตร. สัมภาษณ์, 21 สิงหาคม 2536)

...ตอนที่ทำเรื่อง เรือนแรมเราอาศัยเทคนิคพิเศษมากเลยนะ คือเนื้อเรื่องมันเกี่ยวข้องกับหลายสมัยมีการระลึกชาติมีภาพซ้อน เราทำเทคนิคเหมือนหนังต่างประเทศ เรื่องหนึ่งคือตัวพระเอกโบราณเดินทะเลลูสิ่งของผู้คนได้ อะไรอย่างนี้ หรือเรื่องอื่นต้องมีฉากระเบิด จากต่อสู้ เราก็ต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยสร้างความตื่นตาตื่นใจ ตอนนี้อยู่กำลังถ่ายสารวัตรใหญ่ น้องตี๋ (คุณนิรัตน์ศิษย์ กัลย์จาฤก) จะศึกษาจากหนังต่างประเทศทั้งวันเพื่อเก็บภาพเก็บมุมมองต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นมากสำหรับการทำละครยุคปัจจุบัน (สุชีลา กัลย์จาฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537)

จากการศึกษาพบว่าเทคนิคพิเศษจะเป็นส่วนเสริมให้ภาพที่ออกมาดูสมจริงมากขึ้น หรือสร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้เครื่องบิน หรือการใช้มุมมองกล้องต่าง ๆ หรือการใช้รถม้าศึก ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคการซ้อนภาพกันอย่างกลมกลืนจึงดูเหมือนกับตัวละครเหาะได้หรือหายตัวได้นั่นเอง เทคโนโลยีในปัจจุบันจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้อุตสาหกรรมการผลิตละครดูสมจริงมากขึ้นหรือ กระบวนการตัดต่อที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในการสร้างภาพต่าง ๆ ตามต้องการไม่ว่าจะเป็นภาพคนเดินทะเลลูกานแพงหรือคนกล้าหัวเอาข้างหน้ามาไว้ข้างหลัง เทคโนโลยีสมัยใหม่จะช่วยให้ได้มาก ซึ่งนอกจากจะสร้างความสมจริงให้กับผู้ชมแล้วยังเป็นการลดขั้นตอนต่าง ๆ ที่ยุ่งยากได้อีกมากมาย ซึ่งถ้าไม่มีเทคโนโลยีการสร้างภาพต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้วนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการ, กำลังคนและทุนอีกจำนวนมาก

9. สภาพสังคมในปัจจุบัน ในการผลิตละครโทรทัศน์ เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยนั้นข้อ
 คำนึงประการหนึ่งที่ผู้ผลิตควรจะตระหนักนั่นคือ สภาพสังคมในปัจจุบันว่ากำลังต้องการอะไรและ
 อยู่ในสภาวะใด ทั้งนี้จะแตกต่างจากความต้องการของผู้ชม ซึ่งสภาพสังคมนั้นอาจเป็นปัญหา
 สิ่งแวดล้อมที่สังคมกำลังเผชิญอยู่หรือสภาพบุคคลในสังคมมีลักษณะอย่างไร ถึงแม้ว่าการผลิต
 ละครจะนำเอาบทประพันธ์เดิมมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ใหม่อีกครั้งก็ตาม สภาพสังคมหรือ
 ยุคสมัยก็ต้องปรับเปลี่ยนไปให้เข้ากับสถานการณ์ด้วย ยกเว้นที่จะต้องรักษาไว้ซึ่งสภาพสังคม
 สมัยเดิม ๆ เช่นละครอิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น

...ช่างมันฉันไม่แคร์ จะเป็นการหยิบยกเอาบรรยากาศการทำงานของพวกเขา
 ปัญหาการทำงานของพวกเขา ปัญหาการทำงานบุคลิกภาพของบุคคลในวงการมาเป็นปัจจัย
 สำคัญในการสร้างเรื่องและภูมิหลังให้กับนางเอกโดยที่วางตัวให้นางเอกเป็นนักคิดสร้างสรรค์
 ด้านโฆษณาที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงมากเป็นหญิงที่อยากจะเรียกว่ามีปมเด่นเหนือผู้ชาย
 การใช้ชีวิตเป็นอิสระเช่าอพาร์ทเมนต์อยู่คนเดียว และมีเสรีภาพในการเรื่องเพศสัมพันธ์มีการ
 พูดยาที่ตรงไปตรงมาไม่อ้อมค้อม นางเอกเรื่องช่างมันฉันไม่แคร์ จึงเป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิง
 รุ่นใหม่ในสังคมไทยที่เป็นอิสระไม่อยู่ในอำนาจของจารีตเดิมหรือกุลสตรีในความหมายเดิมอีก
 ต่อไปหรือผมทำรักในรอยแค้น ก็พยายามดึงสภาพความขัดแย้งของสังคมในแง่มุม เรื่องการกีดกัน
 ความรักของหนุ่มสาวมาเสนอแต่สภาพสังคมไทยพฤติกรรมการยอมรับในเรื่องที่ว่าพระเอก
 นางเอกจะไม่สมหวังตอนจบไม่ได้ ในเรื่องพระเอกต้องตายก็มีโรดส์พม่าทั้งที่บ้านและที่ทำงาน
 ว่าอยากทำให้เปลี่ยนแปลงบท รับไม่ได้ถ้าพระเอกจะต้องตายอย่างช่างมันฉันไม่แคร์ เนื้อเรื่องมัน
 เซ็นซิทีฟ (Sensitive) ต่อสังคมไทยมากเราโดน เซ็นเซอร์ (Censor) ไปเยอะมาก
 สังคมไทยยังไม่ให้โอกาสประชาชนตีความเช่นเรื่อง ผู้ชายขายตัว, สถานภาพที่แตกต่างกัน
 ของนางเอก พระเอก ถ้าเรายังจะทำเรื่องแนวนี้อีกคงจะเป็นปัญหา (ทองขาว ทวีปรังษี นฤกุล.
 สัมภาษณ์. 13 กันยายน 2536)

...อย่างเรื่อง ส่อแหลม เรื่องบนเตียงอย่างสีวิกาเราก็พยายามหลีกเลี่ยงอยู่แล้ว
 ความจริงมันเป็นเรื่องแปลงของฝรั่งมันเลี่ยงไม่ได้ วัฒนธรรมเขาไม่เหมือนเราแต่เราก็เลี่ยง
 ภาพไม่เหมาะสมแล้ว แต่เรื่องมีสามีหลายคนเราเลี่ยงไม่ได้ เราก็โดนตำหนิค่อนข้างมาก

เราต้องดูเหมือนกันนะ สำคัญมากเหมือนกัน ถ้าเราพยายามจะทำอะไรก็ต้องคำนึงหลาย ๆ จุด (สุชีลา กัลย์จาฤก. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2537.)

สภาพสังคมปัจจุบันเราก็ต้องคำนึงเหมือนกันว่าความเป็นอยู่ เขาไปถึงไหนแล้ว ถ้าละครไม่ได้กำหนดความเป็นที่เรียคของยุคสมัย เราก็ต้องปรับทำให้เป็นปัจจุบันให้กลมกลืน อย่างนาบทประพันธ์ที่เขียนสมัยพระเอกที่เยือกกลางคืนตามในทศลับอยู่ ไม่มีบาร์ ไม่มีเชค ถ้าเรามาสมัยนี้ก็จะปรับเป็นเที่ยวเชคแทนหรือสมัยก่อน แม้คำจะซ้ำหยาบเอา แต่เดี๋ยวนี้ใช้รถเข็นอะไรทานเองเนี่ย เราก็ต้องปรับให้กับสิ่งที่เขาคุ้นเคย (กอบสุข จารุจินดา. สัมภาษณ์, 8 มีนาคม 2537)

จากการศึกษาพบว่า การผลิตละครโทรทัศน์ที่ประสบความสำเร็จนั้นผู้ผลิตควรคำนึงถึงสภาพสังคมในปัจจุบันด้วย เพื่อให้ผู้ชมมีประสบการณ์ร่วมและสร้างความเข้าใจต่อเนื้อหามากขึ้น ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นฉาก การแสดงท่าทางหรือบทสนทนา ผู้ผลิตจึงต้องคำนึงถึงยุคสมัยขณะผลิตด้วย ซึ่งการปรับเปลี่ยนลักษณะนี้ มักจะได้รับความนิยมจากผู้ชมจำนวนมากซึ่งจะส่งผลสำเร็จงานด้านการผลิตและธุรกิจควบคู่กัน

10. สภาพการแข่งขัน การผลิตละครโทรทัศน์ในปัจจุบันนั้นมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ฉะนั้นผู้ผลิตละครโทรทัศน์จึงต้อง "สร้างจุดขาย" เพื่อดึงดูดผู้ชมให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังการมีรายได้จากผู้อุปถัมภ์รายการตามมามีการแข่งขันกัน พิธีพิธีดินและกล้าลงทุนในการสร้างฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องมีการถ่ายทำนอกสถานที่ และถ่ายทำต่างประเทศ คือดูเนื้อเรื่องที่สนุกและเพลินตากับวิวสวย ๆ ของต่างประเทศ เช่นทางช่อง 3 วนฝัน, หน้าตาหยดสุดท้าย, ศึกตามนุษย์, ศึกตาเริงระบ้า, แม่พลอยหุง เป็นต้น สำหรับช่อง 7 มีการถ่ายทำฉากที่ฮ่องกงเสียส่วนใหญ่มากกว่าวันนี้ที่รอคอย ทางช่อง 9 ก็มีเจ้าจอม และช่อง 5 นั้นก็มี ยามเมื่อลมพัดหวน แม้จะเป็นเรื่องเดียวในรอบปีของสถานีก็ตาม แต่ก็เดินทางนำวิวจากหลายประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และสวีตเซอร์แลนด์ มาเสนอแก่ผู้ชมอย่างมากมาย จึงทำให้สภาพการแข่งขันกันนั้นเป็นปัจจัยในการกำหนดเรื่องสำหรับผลิตออกมาเสนอให้ผู้ชมมากที่สุดปัจจัยหนึ่ง

...ตอนนี้แข่งขันกันมากสมัยก่อนคนทำละครมีน้อย ปัจจุบันนอกจากแต่ละสถานีจะมีแต่ละคร แล้วในสถานีเดียวกันอย่างช่อง 3 เนี่ยมีบริษัทผู้ผลิต 17-18 บริษัท ช่องอื่นเค้ายังเจ็ลยกันทำได้ชัดเจน แต่ของเราก็ต้องทำเสนอไปให้สถานีพิจารณาไม่แข่งขันก็เหมือนแข่งขันละ แต่สำหรับพื้นนั้นจะพยายามทำในสิ่งที่กำลังขาดอยู่ไม่แข่งขันกันทำแนวตลาดอย่างที่มีอื่นอีกอย่างที่ถนัดแนวชีวิตหนัก ๆ ก็มักจะทำได้ทำเรื่องทำนองนี้เสมอ ความจริงสมัยก่อนเขายังแบ่งชัดเจนนะว่าที่มันถนัดละครแนวภูมิปัญญา ที่มันละครชีวิตที่มันแนวรักก็ก๊กก็กั๊ก เดียวนี้ไม่ค่อยแบ่งแล้ว เพราะเราต้องแข่งขันเยอะ บางครั้งเราก็ต้องทำในสิ่งที่ตลาดต้องการด้วย มันไม่ได้อยู่ที่ความถนัดอย่างเดียวแล้ว (รัชну บุญชูดวง. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2536.)

...เมื่อเราต้องแข่งกับช่องอื่น เพื่อจะให้ลูกค้าเจียคงบมาให้เราก็ต้องพิจารณาว่าโปรแกรมปลายปีต้องแข่งขันกับอะไรบ้าง รู้ว่าช่อง 7 มีวันนี้ที่รอคอย ช่อง 3 มีน้ำตาหยดสุดท้าย มันอาจจะเป็นเรื่องที่ว้าทั้ง 2 เรื่อง ถ่ายทำต่างประเทศมันก็ประจวบเหมาะในช่วงปลายปีที่เราจะทำโรแมนติก คอมเมดี้ (Romantic Comedy) เพื่อผ่อนคลายบ้างเพราะเราเพิ่งจบแนวซีเรียสจากบัลลังก์เมฆมาไป (ดวงกมล สิมเจริญ. สัมภาษณ์. 30 กรกฎาคม 2536)

...ละครเป็นตัวละครที่จะหารายได้ให้กับผู้ผลิตและสถานีก็มีการแข่งขันกันเยอะทุกอย่างก็ต้องเต็มที่หมดไม่ว่าจะเป็นโรงเก้อต่างประเทศหรือโปรดักชั่นซึ่งมันใหญ่ขึ้นเพราะการแข่งขัน (สยาม สังวริบุตร. สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2537)

จากการศึกษาพบว่าการแข่งขันก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ผู้ผลิตควรที่จะคำนึงถึงเพราะนั้นหมายถึง การประสบความสำเร็จในการผลิตละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นผลดีในแง่ที่จะทำให้เราสามารถผลิตงานออกอากาศได้ตามสภาวะที่ควรจะเป็นทั้งนี้การแข่งขันมีผลกระทบต่อการค้าเนื้องานละครโทรทัศน์ในบางครั้ง เช่น ผู้ผลิตบางรายไม่มีความถนัดตรงกับแนวละครที่ตลาดกำหนด เมื่อมีการแข่งขันกันสูงจึงทำให้ผู้ผลิตที่ถนัดแนวต่าง ๆ หันมาทำแนวตลาดกันหมดซึ่งผลงานที่ออกมาจึงไม่ได้ผลผลิตออกมาจากความถนัด แต่เกิดจากการต้องทำเพื่อที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ผลิตงานโทรทัศน์ เพื่อออกอากาศในสถานีโทรทัศน์อย่างต่อเนื่อง